

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SəS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

Ilham

SəS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 173 (5645) 14 sentyabr 2018-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Azərbaycan ilə İsrail arasında bütün sahələrdə əlaqələr inkişaf edir

Prezident İlham Əliyev İsrailin müdafiə nazirinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

7
"Rusiya və
Azərbaycan mövqeləri
tutuşdururlar"

6
Bakının erməni-bolşevik
iştirakından azad edilməsi
tariximizin ən şəhərindəndir

12
"Paşinyanın
söylədikləri
səviyyəsizlikdir"

14 sentyabr 2018-ci il

Azərbaycanda təhsil müəssisələrinin yenilənməsi istiqamətində mühüm işlər görülür

Prezident İlham Əliyev Nardarandakı 295 nömrəli tam orta məktəbdə əsaslı təmirdən sonra yaradılan şəraitlə tanış olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 13-də Bakının Səbunçu rayonunun Nardaran qəsəbəsindəki 295 nömrəli tam orta məktədə əsaslı təmirdən sonra yaradılan şəraitlə tanış olub.

AZERTAC xəber verir ki, məktəbin direktoru Dilərə Cəbrayılova dövlətimizin başçısına burada yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

Bildirdi ki, məktəbin binası 2003-cü ilde inşa olunub. Prezident İlham Əliyevin Sərəncamına uyğun olaraq məktəbin binasında əsaslı təmir işləri aparılıb. Üçmərtəbəli məktəb binasının ümumi sahəsi 5600 kvadratmetrdən çoxdur. Məktəbdə 38 sınıf otağı, informatika kabinetləri, 2 idman zali var. Əsaslı təmir işləri zamanı təhsil müəssisəsinin kitabxanası, emalatxanaları, yemekxanası, tibb otağı, akt zali da müasir səviyyədə yenidən qurulub.

Məktəbdə, eyni zamanda, şagirdlərin nəzəri biliklərini zənginləşdirmek üçün biologiya, kimya və fizika laboratoriyaları yaradılıb. Ümumilikdə, 1296 şagird yeri olan məktəbin bütün sınıf otaqları zəruri avadanlıqla təchiz edilib. Hazırda birnövbəli sistemlə məktəbdə 886 şagird təhsil alır. Şagirdlərin təlim-tərbiyəsi ilə 56 müəllim məşğul olur. Burada tədris Azərbaycan dilində aparılır.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə həyata keçirilən dövlət siyasetində təhsilin inkişafına xüsusi diqqət yetirilir. Son illərdə çoxlu sayıda yeni məktəb binasının inşası, mövcud təhsil müəssisələrinin isə müasir səviyyədə yenidən qurulması geniş vüset alıb. Bu layihələr paytaxtimizlə yanaşı, respublikanın ən ucqar kənd və qəsəbələrini də əhatə edir. Bu işlərlə yanaşı, Azərbaycanda təhsil müəssisələrinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi və yenilenmesi istiqamətində də mühüm işlər görülmüşdür. Bütün bunlar bir daha sübut edir ki, in-

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev Arif Məlikovun "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb. Sərəncamda qeyd olunur ki, Azərbaycan müsiki mədəniyyətinin inkişafında xidmətlərinə görə Arif Cahangir oğlu Məlikov "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilsin.

Prezident İlham Əliyev sentyabrın 13-də Azərbaycanın və SSRİ-nin Xalq artisti, akademik Arif Məlikov 85 illiyi münasibətilə təbrik edib. AZERTAC xəber verir ki, təbrik məktubunda Azərbaycan mədəniyyətinin görkəmli nümayəndesinin geniş diapazonlu rəngarəng yaradıcılığı müasir müsiki mədəniyyətinin parlaq hadisələrindən biri kimi dəyərləndirilib. Bildirilib ki, Qara Qarayev məktəbinin layiqli davamçısı kimi Arif Məlikov xalq müsiquisi ənənələri və dünya klassik irlərini müasir müsiki formaları ilə uğurlu şəkildə birləşdirərək meydana getirdiyi çoxsaylı sənət nümunələri ilə müsiki salnaməmizdə və ölkə mədəniyyətinin inkişafında müstəsnə xidmətlər göstərib.

Ölkə başçısının təbrik məktubunda Arif Məlikovun gənclərin hamisi və mahir pedaqoq olaraq Bakı Musiqi Akademiyasının professoru və bəstəkarlıq kafedrasının müdürü kimi zəngin təcrübəsində bəhrələnən istedadlı müsiquicilər nəsinin yetişdirilməsində uzun illərdən bəri böyük xidmətlər göstərdiyi də vurğulanıb.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tədris mərkəzinin yaradılması və kadrlar hazırlığı layihəsinin icrası ilə bağlı tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb.

San kapitalının formalaşmasında müstəsnə rolü malik olan təhsil sahəsinin inkişafına ölkəmizdə ən yüksək səviyyədə diqqət göstərilir. Bütün bunlar isə gənc nəslin bilikli, sadadlı və intellektual səviyyədə yetişməsində mühüm rol oynayır.

Azərbaycan ilə İsrail arasında bütün sahələrdə əlaqələr inkişaf edir

Prezident İlham Əliyev İsrailin müdafiə nazirinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 13-də İsrail Dövlətinin müdafiə naziri Aviqdor Libermanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. AZERTAC xəber verir ki, görüşdə Azərbaycan ilə İsrail arasında iqtisadi, hərbi, mədəniyyət, turizm sahələrində əlaqələrin inkişafından məmənluq bildirildi, Aviqdor Libermanın ölkəmizə səfərinin əməkdaşlıq işinə öz töhfəsini verəcəyinə ümidivarlıq ifadə olundu.

Söhbət zamanı Azərbaycanda digər icmalarla yanaşı, yəhudü icmasının nümayəndələrinin də dincilik və əmin-amanlıq şəraitində yaşamları üçün hər cür şəraitin yaradıldığı qeyd olundu, onların ölkəmizin ictimai həyatında fəal rol oynadıqları bildirildi.

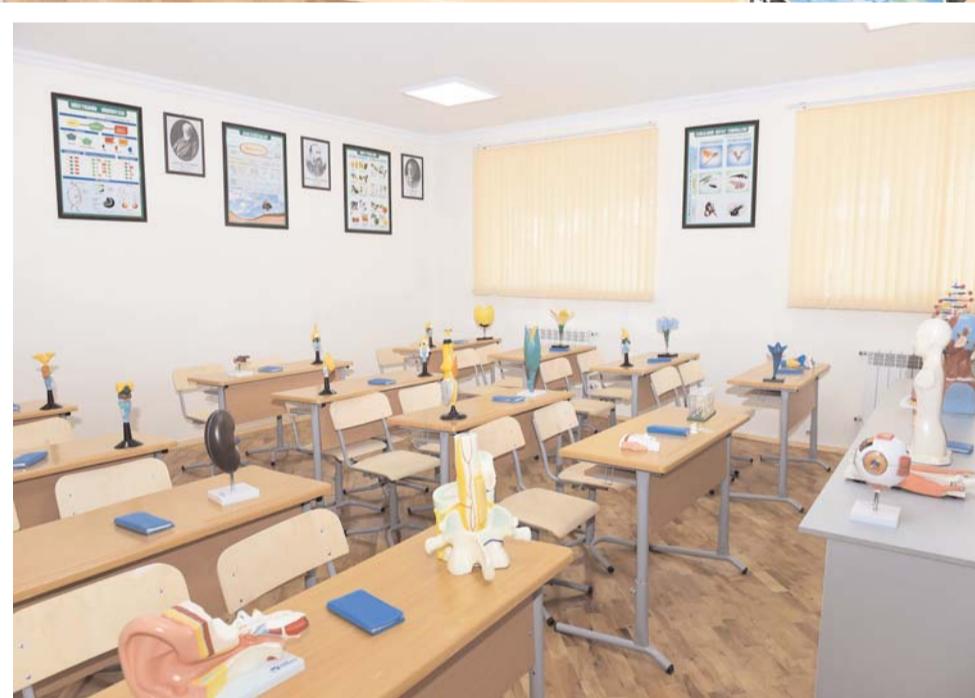
Bakının Maştağa qəsəbəsindəki 187 nömrəli tam orta məktəbin binası əsaslı təmir edilib

Prezident İlham Əliyev təhsil ocağında yaradılan şəraitlə tanış olub

Bakının Sabunçu rayonunun Maştağa qəsəbəsində Cəfər Cabbarlı adına 187 nömrəli tam orta məktəbin binası əsaslı təmir edilib. AZERTAC xəbər verir ki, sentyabrın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bu təhsil ocağında əsaslı təmirdən sonra yaradılan şəraitlə tanış olub.

Məktəbin direktoru Nailə Məmmədova görülən işlərlə bağlı dövlətimizin başçısına məlumat verdi. Diqqətə çatdırıldı ki, 187 nömrəli tam orta məktəb 1936-ci ildən fəaliyyət göstərir. 1959-cu ildə təhsil müəssisəsinə Cəfər Cabbarlının adı verilib. 1991-ci ildə təhsil ocağının ikinci korpusu inşa edilib. Məktəbin binasında 2008-ci ildə cari təmir işləri aparılıb. 2018-ci ilin iyun ayında isə Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə məktəbdə əsaslı təmirə başlanılıb. Qısa vaxt ərzində təmir işləri yüksək səviyyədə aparılıb.

Məktəbdə yaradılan şəraitle yaxından tanış olan dövlətimizin başçısına bildirildi ki, burada 2362 şagird təhsil alır. Yeni dərs ilində 265 nəfər birinci sinf gedəcək. Bütün sinif otaqları, fənn kabinetləri en müasir tələblər səviyyəsində qurulub. Məktəb lazımı avadanlıq və müasir dərs ləvazimatları ilə təchiz edilib. Şagirdlərin nəzəri biliklərini laboratoriyalarda tətbiq etmələri üçün də yeni avadanlıqlar quraşdırılıb. Təhsil ocağının id-

man zalında yeniyetmələrin fiziki sağlamlığının qorunması üçün bütün şərait yaradılıb. Məktəbin akt zalında müxtəlif tədbirlərin keçirilməsi mümkündür. Şagirdlərin herbi hazırlığının və vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilməsi məqsədilə məktəbdə hərbi hazırlıq sinfi də yaradılıb. Burada məktəb illerinin yüksək texnologiyalar sahəsində biliyələr əldə etmələri üçün kompüter otaqları var. Şagirdlərin ixtiyarında zəngin kitabxana, oxu zalı da olacaq. Təhsil ocağının həyetində də abadlıq və quruculuq işləri həyata keçirilib, idman meydançası yaradılıb. Bu gün 82 yaşı olan bu məktəbdə keyfiyyətli təhsilə yiyələnmək üçün bütün şərait yaradılıb. Təhsil ocağında tədris Azərbaycan və rus bölmələri üzrə aparılır. Burada 158 pedaqqoq, 45 texniki heyət fəaliyyət göstərir. Bir çox uğurları olan təhsil müəssisəsi 2010-cu ildə "50 ən yaxşı ümumtəhsil məktəbi" müsabiqəsinin qalibi olub. Məktəbin məzunlarının ali məktəblərə qəbul səviyyəsi ildən ilə artır. Bu il bu göstərici 50 faiz təşkil edib.

Son illerde ölkəmizdə yeni məktəb binalarının inşası və əlavə korpusların tikintisi bir dənə təsdiqləyir ki, dövlətin diqqəti sayəsində təhsil islahatları uğurla davam edir. Bütün bu işlər həm də onu göstərir ki, şagirdlərin ən yüksək səviyyədə təhsil almaları, onların elmin sırlarına daha dərinində yiyələnmələri üçün hərtərəfli imkanlar var. Dövlətin həyata keçirdiyi siyasetə her zaman dəstək olan Heydər Əliyev Fondu da bu işlərə öz töhfəsini verir. Bu gün təhsil müəssisələrinin əsaslı şəkildə yenidən qurulması, yeni məktəb binalarının, uşaq bağçalarının inşası prosesi məqsədönlü şəkildə uğurla həyata keçirilir. Paytaxtda və ətraf qəsəbelərdə, eləcə də respublikanın her yerində orta məktəb binaları yüksək standartlara uyğun şəkildə yenidən qurulur və lazımı avadanlıqla təchiz edilir, təhsil müəssisələrinin ərazilərində abadlıq işləri həyata keçirilir. Məktəblərin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi istiqamətində də müümü işlər görülür.

14 sentyabr 2018-ci il

Azərbaycan insan kapitalının inkişaf etdirilməsinə böyük əhəmiyyət verir

Prezident İlham Əliyev Zabrat qəsəbəsindəki 192 nömrəli tam orta məktəbdə əsaslı təmirdən sonra yaradılan şəraitlə tanış olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 13-də Bakının Sabunçu rayonunun Zabrat qəsəbəsindəki 192 nömrəli tam orta məktəbdə əsaslı təmirdən sonra yaradılan şəraitlə tanış olub.

AZORTAC xəber verir ki, məktəbin direktoru Hüseynqulu Əliəsgərov Prezident İlham Əliyevə təmir və yenidənqurma işləri ilə bağlı etraflı məlumat verdi.

Bildirildi ki, 192 nömrəli tam orta məktəbin binası 1936-cı ildə inşa olunub və bu gündək burada heç bir əsaslı təmir işləri aparılmayıb. Məktəbin binası 1941-1945-ci illərdə təxliyə hospitali kimi fəaliyyət göstərib. Bakı və ətraf qəsəbələrin sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramına əsasən bu ilin may ayından əsaslı təmir və bərpa işlərinə başlanıb. Yenidənqurma işləri yüksək səviyyədə həyata keçirilib. Hazırda məktəbdə 2136 şagird təhsil alır. Şagırdların təlim-tərbiyəsi ilə 105 müəllim məşğul olur. Məktəbdə 22 sinif, 5 laboratoriya, akt zalı, hərbi otaq, kitabxana və yemekxana var.

Qeyd olundu ki, məktəbin şagird və məzunları müxtəlif beynəlxalq bilik və idman yarışlarında, olimpiadalarda mühüm uğurlara

İmza atıblar. Bu təhsil ocağının məzunları ali məktəbə qəbul imtahanlarında yüksək nəticələri ilə seçilirlər. 2018-ci ilin statistikasına görə, məktəbi bitirən məzunların 90 faizi tələbə adını qazanıb. Onlardan biri 700 bal, 9 nəfər isə 600 baldan yuxarı nəticə göstərib.

Zəngin təbii sərvətlərindən səmərəli istifadə edən Azərbaycan insan kapitalının daha da inkişaf etdirilməsinə böyük əhəmiyyət verir. Prezident İlham Əliyevin təhsilin inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğıının nəticəsi olaraq son illərdə müasir məktəb binaları, yeni korpuslar tikilir. Bu proses Azərbaycanın bütün bölgələrini əhatə edir. Məktəblərin maddi-texniki bazasının

gücləndirilməsi istiqamətində də ardıcıl işlər həyata keçirilir. Heydər Əliyev Fondu da dövlət səviyyəsində həyata keçirilən bu fəaliyyət programına güclü dəstək verir. Yüksək şəraiti ilə seçilən, müasir təlim avadanlıqları ilə diqqət çəkən bu təhsil ocaqlarından biri də 192 nömrəli tam orta məktəkdir. Burada təlim-tədrisin yüksək səviyyədə aparılması üçün hər cür şərait yaradılıb. Bütün sinif otaqları, fənn kabinetləri ən müasir tələblər səviyyəsində qurulub. Məktəb müasir tədris avadanlıqları və dərs ləvazimatları ilə təchiz edilib. Bu təhsil ocağının həyətində də geniş abadlıq və quruculuq işləri görülüb. Həyətdə futbol və voleybol meydancaları yaradılıb.

Sentyabrın 13-də Naxçıvan Tibb Kollecinin binası əsaslı yenidənqurmadan sonra istifadəyə verilib. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidmətin dən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi-nin Sədri Vasif Talibov açılışı bildiren lenti kəsib.

Ali Məclisin Sədri Bilik Günü ərefəsində Naxçıvan Tibb Kollecinin istifadəyə verilməsi münasibətlə kollektiv təbrik edib, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin "Səhiyyə xalqımızın sağlamlığı və gələcəyidir" fikrini xatırladaraq deyib: Ümummilli Liderimiz Azərbaycana hər iki rəhbərliyi dövründə səhiyyənin inkişafını diqqətdə saxlamışdır. Bu gün Ulu Öndərin yolunu uğurla davam etdirən ölkə Prezidentinin qayğısı ilə Azərbaycanda səhiyyə sistemi müasir tələblər səviyyəsində qurulub. Bu sahədə kadr hazırlığı yüksək səviyyədə həyata keçirilir. Muxtar respublikamızda da səhiyyənin inkişafı sahəsində ardıcıl tədbirlər görülür. Hazırda 32 muxtar respublika, şəhər, rayon və kənd sahə xəstəxanaları, mərkəz və dispanserlər, eləcə də 107 feldşer-mama və tibb məntəqəsi, 84 ambulatoriya vasitəsilə əhaliyə səhiyyə xidməti göstərilir. Muxtar respublika, şəhər, rayon və kənd sahə xəstəxanaları, dispanser və mərkəzlər müasir tələblər səviyyəsində qurulub. Ambulatoriyaların 90 faizi, feldşer-mama və tibb məntəqələrinin 95 faizi yeni binalarda yerləşir, əhaliyə müasir səhiyyə xidməti göstərilir.

Ali Məclisin Sədri deyib: Bu gün muxtar respublikanın səhiyyə müəssisələrində 1290 həkim, 2260-dan artıq orta tibb işçisi ştatı mövcuddur. Səhiyyə müəssisələrinin tibbi kadrlara olan tələbatının ödənilməsi üçün ardıcıl tədbirlər görülür. Naxçıvan Dövlət Universitetində Tibb fakültəsinin yaradılması, Naxçıvan Tibb Kollecinin müasir tələblər səviyyəsində yenidən qurulması, ixtisasların sayının artırılması səhiyyə müəssisələrinin ixtisaslı tibbi kadrlarla təminatına imkan verir. Həmçinin həkimlər və orta tibb işçiləri ixtisasartırma kurslarına göndərilir, onların bilik səviyyəsi və peşəkarlığı artırılır. Artıq muxtar respublikanın səhiyyə sistemi əhalinin sağlamlığının keşiyində durmağa tam hazır və qadirdir.

Ali Məclisin Sədri buna görə muxtar respublikanın səhiyyə işçilərinə təşəkkürünü bildirərək deyib: Səhiyyə sahəsində daim yeniliklər tətbiq olunur. Muxtar respublikanın səhiyyə işçiləri də bu yenilikləri öyrənməli və tətbiq etməlidirlər. Səhiyyənin inkişafı üçün birincisi şərait olmalıdır, ikincisi isə ixtisaslı kadrların hazırlanmasına diqqət yetirilməlidir. Muxtar respublikamızda hər iki amil diqqət mərkəzində saxlanılır. Səhiyyə müəssisələrində müasir avadanlıqlar quraşdırılmışdır. Həkim və orta tibb işçilərinin hazırlanmasına xüsusi diqqət yetirilir. Bu tədbirlərin həyata keçirilməsi əhalinin sağlamlığına xidmət etməklə yanaşı, eyni zamanda, ölkəmizin geleceyinə hesablanmışdır. Çünkü hansı cəmiyyətdə sağlam insan çoxdur, o cəmiyyətdə inkişaf davamlı olur. Bu səbəbdən də insan sağlamlığı dövlətimizin qarşısında duran əsas vəzifələrdəndir. Dövlət bu işdə üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirir, müasir səhiyyə müəssisələri tikərək əhalinin istifadəsinə verir. Səhiyyə işçiləri isə yaradılan şəraitdən səmərəli istifadə etməli, sakinləre nümunəvi xidmət göstərməlidirlər.

Ali Məclisin Sədri deyib: 1931-ci ildə fəaliyyətə başlayan Naxçıvan Tibb Kolleci şərəflə inkişaf yolu keçmişdir. Kolleci bitirən 8 minden çox məzun muxtar respublikada əhalinin sağlamlığının keşiyində dayanmışdır. Bu gün də bu iş davam etdirilir. 8 ixtisas üzrə tələbə hazırlığı aparan kollec muxtar respublikamızın orta tibb işçilərinə olan tələbatını tamamilə ödəyecekdir. Ona görə də məktəbdə yaradılan şəraitdən səmərəli istifadə olunmalı, tələbələr yüksək səviyyədə hazırlanmalı, tələbkarlıq artırılmalı, praktik dəslərə üstünlük verilməli və nizam-intizama ciddi əməl edilməlidir.

Ali Məclisin Sədri yaradılan şəraitdən səmərəli istifadə olunacağına əminliyini bildi-

Naxçıvan Tibb Kollecinin binası istifadəyə verilib

rib, bir daha kollektivi təbrik edib.

Naxçıvan Tibb Kollecinin direktoru Sona Məmmədova çıxış edərək deyib ki, yenidənqurma işlərindən sonra kollec müasir tibbi təhsil müəssisəsinə çevrilib. Müəllimlər və tələbələr üçün ən müasir tədris şəraiti yaradılıb. Hazırda kollecdə 39 qrupda 8 ixtisas üzrə 702 tələbə təhsil alır. Bu tədris ilində 231 tələbə məzun olub ki, onlardan da yeddiyi fərqlənmə diplomuna layiq görülüb. 2018-2019-cu tədris ilində Naxçıvan Tibb Kollecinə 230-dan çox tələbə qəbul olub. Hazırda kollecdə 58 müəllim və həkim çalışır. Tələbələrin təcrübə tibbi biliklərinin dəha də artırılması istiqamətində tədbirlər görülür, onlar dərsdən sonra muxtar respublikanın səhiyyə müəssisələrində müxtəlif ixtisaslar üzrə təcrübə keçirilir. Hazırda kollecdə elektron təhsil tətbiq olunur. Yaradılan şərait kollektivin məsuliyyətini dəha da artırır. Sona Məmmədova ixtisaslı və peşəkar tibbi kadrların hazırlanması istiqamətində səylərin arṭıracaqlarını bildirib, yaradılan şəraitə görə Naxçıvan Tibb Kollecinin kollektivi adından Ali Məclisin Sədrinə minnədarlıq edib.

Sona Ali Məclisin Sədri binada yaradılan şəraitlə maraqlanıb. Məlumat verilib ki, kollec binası zirzəmi qatı ilə birləkde 4 mərtəbədən ibarətdir. Yenidənqurma işləri zamanı binanın bünövüsəsi möhkəmləndirilib, fasadı yenilənib, müasir tədris şəraiti yaradılıb. Kollecdə kimya, farmokologiya və mikrobiologiya laboratoriyaları, anatomiya-fiziologiya, terapiya, pediatriya və cerrahiyyə kabinetləri, müayine otağı, kitabxana, iclas zalı, 2 kompüter otağı, müəllimlər otağı, Heydər Əliyev lektoriyası, şahmat sənfi, 13 auditoriya və 9 mühəzirə zalı, hərbi kabinə, idman zalı, bufet və arxiv vardır. Laboratoriyalar

müasir avadanlıqlarla təmin edilib. Auditoriyalarda quraşdırılan elektron lövhə və projektorlar distant dərslərin keçirilməsinə, o cümlədən elektron dərsliklərdən istifadəyə imkan verir. Anatomiya-fiziologiya, terapiya, pediatriya və cerrahiyyə kabinetlərində nəzəri biliklərin praktik formada möhkəmləndirməsi üçün lazımi şərait yaradılıb, tibbi avadanlıqlar qoyulub. Kitabxana fondunda 1154-ü tibbi və 3683-ü bedii ədəbiyyat olmaqla, 4837 kitab vardır. Həmçinin kollecdə elektron dərslik bazası da yaradılıb. Kompyuter otaqlarında isə internetə çıxışı olan 48 kompyuter qoyulub, elektron imtahan programı quraşdırılıb. Bu da imtahanların elektron formada aparılmasına imkan verəcəkdir.

Kollecin müəllimləri ilə görüşən Ali Məclisin Sədri deyib: Birləş, nizam-intizam və tə-

ləbkarlıq olan təhsil müəssisələrinin nailiyətləri də çox olur. Ötən dövrde Naxçıvan Tibb Kolleci uğurlu fəaliyyət göstərmış və böyük inkişaf yolu keçmişdir. Buranı bitirən məzunlar muxtar respublikada səhiyyənin inkişafına öz töhfələrini verirlər. İxtisaslı tibbi kadrların hazırlanması sahəsində kollecin yaratdığı ənənə Naxçıvan Dövlət Universitetinin tibb fakültəsinin yaranması üçün əsas verdi. İster tibb fakültəsinin, isterse də kollecin məzunları bu gün muxtar respublikada ən mürekkeb cərrahi əməliyyatların aparılmasında iştirak edirlər. İnsanlarımıza yaşadıqları yerlərde hərtərəflı tibbi xidmət göstərilir. Muxtar respublikadakı müasir xəstəxanaların, həkim ambulatoriyalarının və feldşer-mama məntəqələrinin orta tibb işçiləri ilə təminatı Naxçıvan Tibb Kolleci tərefindən həyata keçirilir. Həkim müayinə edir, teyinat verir, orta tibb işçisi isə müalicəni aparır. Ona görə də kollektiv yaradılan müasir tədris şəraitindən səmərəli istifadə etməli, kadr həzırlığı işi daim diqqətdə saxlanılmalıdır.

Kollecin müəllimi Sahibə Quliyeva yaradılan şəraite görə müəllimlər və həkimlər adından minnədarlıq edib, qarşıya qoyulan vəzifələri uğurla yerinə yetirəşklərinə söz verib. Ali Məclisin Sədri kollecin elektron dərslik fondunun zənginləşdirilməsi, müəllim və tələbələrin təcrübə mübadiləsinin davam etdirilməsi, tədris prosesində qədim tibbi metodların və ənənələrin de öyrədilməsi barədə tapşırıqlar verib. Binada fərdi qazanxana quraşdırılıb, həyətdə abadlıq işləri aparılıb.

Naxçıvan şəhərindəki tarixi binalar yenidən qurulur

Muxtar respublikada tikinti-quruculuq işləri aparılarken tarixiliklə müasirlik vəhdətdə götürülür. Naxçıvan şəhərinin qədim arxitekturası və memarlıq quruluşu qorunub saxlanılır. Tarixi binaların yenidən qurulması bu baxımdan mühüm əhəmiyyətə malikdir. Hazırda Naxçıvan şəhərinin Atatürk küçəsindəki 6 nömrəli binada yenidənqurma işləri aparılır.

Sentyabrın 13-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov binada aparılan yenidənqurma işləri ilə tanış

olub.

Məlumat verilib ki, bina zirzəmi ilə birləşdə 3 mərtəbədən ibarətdir. Yenidənqurma işləri aparılarkən binanın tarixi görkəminin və memarlıq quruluşunun saxlanması xüsusü diqqət yetirilir. Tikinti işləri başa çatdırıdan sonra binada Naxçıvan Muxtar Respublikasının Turizm Departamenti və Cəmşid Naxçıvanskinin Ev Muzeyi yerləşəcəkdir. Binanın ətrafında da abadlıq işləri aparılacaq, yeni park salınacaqdır. Parkda Naxçıvan Muxtar Respublikasının turizm marşrutlarının xəritəsini və tarixi abidələrinin görüntülərini eks etdirən stendlər qoyulacaqdır. Ali Məclisin Sədri binada tikinti işlərinin keyfiyyətə aparılması, həmin küçədəki 8 nömrəli binanın da layiheləndirilməsi və yenidən qurulması barədə tapşırıqlar verib.

Bakının erməni-bolşevik işgalindan azad edilməsi tariximizin ən şanlı səhifələrindəndir

Sentyabrın 13-də Bakıda Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Tarix İnstitutunun və Türkiyənin Atatürk Araşdırma Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə "Birinci Dünya müharibəsi dövründə Osmanlı dövləti - Azərbaycan əlaqələri ve Qafqaz İslam Ordusu" mövzusunda beynəlxalq simpozium işə başlayıb.

AZƏRTAC xəber verir ki, tədbir Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında" və "2018-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli" elan edilmesi haqqında" sərəncamlarına əsasən təşkil edilib. Simpozium Azərbaycanın Milli

rəsi anılıb, məzəri üzərine güller düzülüb. Azərbaycanın erazi bütövlüyü və müstəqilliyi uğrunda şəhid olmuş qəhrəman Vətən övladlarının uyuduqları Şəhidlər xiyabanını ziyarət edən tədbir iştirakçıları məzarların üzərinə güller qoyublar.

Daha sonra iştirakçılar 1918-ci ildə Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda mübarizədə canından keçmiş türk şəhidlərinin xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyaret ediblər.

Simpoziumun açılış mərasimində çıxış edən AMEA-nın prezidenti, akademik Akif Əlizadə bildirib ki, Xalq Cümhuriyyəti Azərbaycan tarixində xüsusi mərhələ təşkil edir. Türk-müsləman Şərqində ilk parlamentli

təqil ölkədir, tarixi həqiqətlər olduğu kimi deyilir, yazılır, göstərilir.

Yüz il önce sentyabrın 15-də baş vermiş hadisənin Azərbaycan tarixindəki rolundan söz açan akademik Y.Mahmudov onun gerçəkləşməsinin bütövlükde türk dünyası üçün böyük əhəmiyyət daşıdığını əsaslandırb. Qeyd edilib ki, Qafqaz İslam Ordusunun rəşadətli döyüş yolu bu gün müstəqil dövlət kimi varlığını sürdürən Azərbaycanın və Türkiyənin tarixi bağlarını yaşıdan qəhrəmanlıq salnaməsidir.

Türkiyənin Atatürk Araşdırma Mərkəzinin direktoru, professor Mehmet Ali Beyhan ölkələrimiz arasında dostluq və qardaşlıq

hər zaman təqdirlə qarşılığın. Səfir Çanaq-qala döyüşlərində azərbaycanlıların könüllü olaraq iştirak etdiklərini xatırladıb, bu dəyərlərin gələcək nəsillərə çatdırılmasında konfransın əhəmiyyətini qeyd edib.

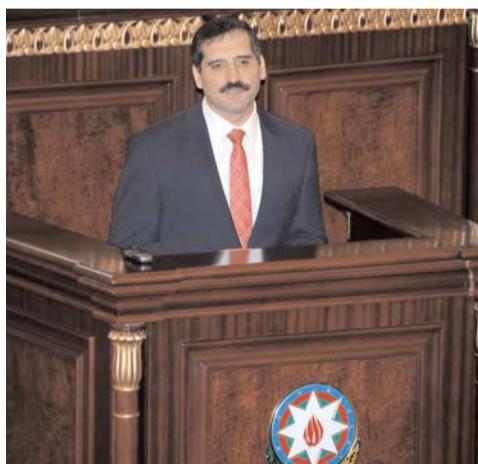
Türkiyənin medəniyyət və turizm nazirinin müavini Əhməd Haluk Dursun vurğulayıb ki, Qafqaz İslam Ordusunun Azərbaycan tarixindəki rol milli-mənəvi dəyərlərimiz və dövlətçilik tariximiz baxımından müstəsna önem daşıyır.

Baş nazirin müavini, Yeni Azərbaycan Partiyası sədrinin müavini icra katibi Əli Əhmədov Qafqaz İslam Ordusunun tarixdəki rolü, hazırkı dövrdə ona münasibətlə bağlı

respublika olan Xalq Cümhuriyyəti dünya tarixinin ən demokratik dövlət qurumlarından biridir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin (AXC) yaranmasının 100 illiyinin ölkəmizdə dövlət seviyyəsində qeyd edildiyini deyən alim bugünkü konfransın Qafqaz İslam Ordusunun xalqımızın tarixindəki yeri və rolu na həsr olduğunu bildirib. AMEA-nın rəhbəri 1918-ci il 15 sentyabr tarixinin Azərbaycan-Türkiyə dostluğu və qardaşlığında müstəsna əhəmiyyətə malik olduğunu bildirib. O, Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusunun Azərbaycana gələrək işgalçı erməni-bolşevik qüvvələri ile mübarizə apardığını, mehz sentyabrın 15-dən sonra milli hökumətin Gəncədən Bakıya köçürüldüyünü və Bakının AXC-nin paytaxtı elan edildiyini söyləyib.

Tarix İnstitutunun direktoru, akademik Yaqub Mahmudov Qafqaz İslam Ordusunun Bakını daşnak-bolşevik işgalindan azad etməsinin tarixi barədə danışıb. Bildirilib ki, XX əsrin əvvəlində - çox mürəkkəb tarixi şəraitdə Osmanlı imperiyasının Azərbaycana hərbi yardımı Nuru Paşanın komandanlığı altında Qafqaz İsləm Ordusunun timsalında həyata keçirilib. Sovet dövründə bu önemli tarix həmişə gizlədir, Nuru Paşanın adı heç bir mənbədə çəkilmirdi. Lakin Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımı həyata keçirən Stepan Şaumyanı Bakıda heykəl qoymulmuşdu. Amma bu gün Azərbaycan müs-

münasibətlərindən söz açıb. O, rəhbərlik etdiyi qurumun AMEA Tarix İnstitutu ilə 10 il-dən çoxdur ki, əməkdaşlıq etdiyini söyləyib.

Professor Mehmet Ali Beyhan 1918-ci ilin Türk Qafqaz-İslam Ordusunun rus-erməni işgalçılığına qarşı ölüm-dirim savaşlarının tarixi aspektlərindən, düşmənlərin torpaqlarımızdan çıxarılması dəst və qardaş xalqlarımızın birgə şücaətlərindən, bu döyüşlərin Azərbaycan tarixində xüsusi öne-me malik olmasına danişıb.

Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Erkan Özoral bildirib ki, Qafqaz İsləm Ordusunun 1918-ci ildə Bakının daşnak-bolşevik işgalindən azad olunmasında göstərdiyi xilas-karlı missiyası Azərbaycanda və Türkiyədə

li müxtəlif məqamlardan söz açıb. Ə.Əhmədov bildirib ki, Azərbaycanın və Türkiyənin şərəflə tarixi var. Bizi zəngin və şərəflə tariximizlə həmişə fər xərəfdir, sonsuz qürur hissi keçiririk. Bakının erməni-bolşevik işgalindən azad olunmasında Qafqaz İsləm Ordusunun müstəsna rolundan danışan Baş nazirin müavini bu şanlı tarixin heç vaxt unudulmayacağını vurgulayıb. Müasir dünyada gedən ictimai-siyasi proseslərdən bəhs edən Ə.Əhmədov Azərbaycan ilə Türkiyənin qardaşlıq münasibətlərinin əhəmiyyətini diqqətə çatdırıb.

Sentyabrın 16-dək davam edəcək tədbirdə Azərbaycan, Türkiye və digər ölkələrdən olan alimlərin məruzələrinin dinlənilməsi nəzərdə tutulub. Həmçinin Azərbaycan tarixçilərinin "Qafqaz İsləm Ordusunun formallaşmasında və fealiyyətində Azərbaycan milli hərbi qüvvələrinin rolü", "Osmanlı imperiyasının xarici siyasetində İrəvanın ermənilərə verilməsi məsəlesi", "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fealiyyətinin Gəncə dövrü: iyun böhrəni", "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövlət xadimlərinin Bakının azad edilməsində siyasi-diplomatik mübarizəsi", "Böyük dövlətlərin Bakını ələ keçirmək siyasəti Almanıyanın arxiv sənədlərində", "Bakı nefti və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dövlət müstəqilliyinin tanınması məsəlesi" və digər mövzularda məruzələri dinləniləcək.

Ordusunun Qafqaz İsləm Ordusu ilə birləşə Bakının daşnak-bolşevik işgalindən azad etmələrinin 100 illiyinə həsr olunub.

Tədbirin açılışında Baş nazirin müavini Əli Əhmədov, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Katibliyinin rəisi-Prezidentin köməkçisi, professor Dilər Seyidzadə, digər dövlət və hökumət rəsmiləri, Milli Məclisin deputatları, alımlar, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Forum iştirakçıları əvvəlcə Fəxri xiyabana gelərək Azərbaycan xalqının ümummilli lideri, müsəir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib, məzəri öününe güller düzüblər. Görkəmlə oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xati-

KİV-lərdən məlum olduğu kimi, "Şant-2018" komanda-qərargah təlimləri çərçivəsində Ermənistən parlamenti Azərbaycana müharibə elan edib. Bu anormal qərar Paşinyanın hakimiyətinin isterik vəziyyətində olduğunu göstərir. Məsələyə münasibət bildirən Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev bildirib ki, Ermənistanda keçirilən "Şant-2018" hərbi komanda-qərargah təlimləri çərçivəsində Ermənistən parlamentinin Azərbaycana qarşı müharibə elan etməsi ssenarisi mövcud faktın, yəni Ermənistənin işğalçı və təcavüzkar dövlət olmasının növbəti təsdiqi və etirafıdır: "Bu, həmçinin, Ermənistən yeni siyasi-hərbi rəhbərliyinin malik olduğu arxaik və feodal düşüncənin göstəricisidir.

Azərbaycan ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlerinin vəsitiçiliyi ile münaqişənin substantiv danışıqları yolu ilə həlli istiqamətində konstruktiv addımlar atlığı və digər qonşu dövlətlərlə birlikdə regionun çəçəklənməsinə xidmət edən hərəkəfli regional əməkdaşlıq layihələrinin müellifi qismində çıxış etdiyi halda, Ermənistən yeni hakimiyətini Sarkisyan rejiminin hərbi diktatura siyasetini davam etdirərək, regionu yeni hərbi avantürələr və təhlükələrlə üzbeüz qoyur".

H.Hacıyev onu da bildirib ki, beynəlxalq ictimaiyyət sivil dünya ilə Ermənistən arasında ciddi uğurumun olmasının şahidi olur: "Ermenistənə qarşı təsirli beynəlxalq siyasi-diplomatik təzyiqlərin göstərilməməsi Ermənistənə cəzasızlıq hissini daha da artırır. Bir daha bəyan edir ki, danışıqlar prosesinin pozulmasına, vəziyyətin gərginləşdirilməsinə və "mühəribə oyunları" kimi hərbi avantürələrə görə məsuliyyət tam şəkildə Ermənistən rəhbərliyinin üzərine düşür".

Yeni Azərbaycan Partiyası icra katibliyinin siyasi

Mühəribə iddiası Ermənistən mövcudluğuna son qoyacaq

təhsil və proqnozlaşdırma şöbəsinin müdürü, millət vəkili Aydin Mirzəzadə:
"Bizə müharibə elan edən Ermənistənə biz kifayət qədər cavab vermək gücündəyik"

- Ermenistənə hakimiyətdə olanlar başlarını itiriblər. Onlar artıq Ermənistənən ağır vəziyyəti və eyni zamanda, üzərlərində olan Qarabağ yüksək təsiri altında nə etdiklərinin fərqinə varımlar. Əlbəttə, bu çox ağır bir məsələdir. Ermənistən bununla, ilk növbədə, özüne ağır bir fəlakət getirdiyinin incəliyini hələ hiss etmir. Bizə müharibə elan edən Ermənistənə biz kifayət qədər cavab vermək gücündəyik. Bu gün Azərbaycanla Ermənistən arasında yerlə-göy arasında fərqli var. Şübhəsiz ki, Azərbaycan tərəfdən buna çox ciddi reaksiya olacaq. Eyni zamanda, dünya bu məsələyə bigane qalıbmamalıdır. Dünya bu gün BMT-nin və digər beynəlxalq təşkilatların üzvü olan bir ölkənin orta əsrlər təfəkkürü ilə yaşıadığının fərqi olmalıdır. Bütün bu məsələlərin məsuliyyəti Ermənistən çəkəcək və nəticə onun üçün

çox ağır olacaq. Hər halda, Ermənistən müttəfiqi olduğu dövlətlər de bu məsələni ciddi nəzarətdə saxlamalıdır. Ermənistən tərəfdən həmişə təxribat gözlənilir. Ancaq bir məsələ var ki, bu gün Ermənistən çox zəifdir. Azərbaycan ən müasir hərbi silahlara malikdir. Ermənistən tərəfdən ediləcək istənilən həmlənin 10 qat cavabını verməyə hazırlıdır. Eyni zamanda, müharibə aparmaq üçün maliyyə, insan resursu və beynəlxalq birliliyin dəstəyi lazımdır, bu isə onlarda yoxdur. Mənə elə gəlir ki, sadəcə olaraq, Ermənistən bugünkü ağır vəziyyəti ilə de Azərbaycanda bir xof yaratmağa çalışır. Ümumiyyətlə, xof yaratmaq cəhdii Ermənistən tərəfdən həmişə olub. 1992-ci ildə, Xocalı soyqırımı ona görə töredilər ki, Azərbaycanlı qorxutsunlar. Ancaq Azərbaycan Ermənistənən cavabını vermek üçün gücləndi və bu gün dünya birliliyinin ən güclü dövlətlərinən biridir. Bu baxımdan, 1000 ildən sonra təsadüfən dövlətçilik qazanan erməni cəmiyyəti hələ də özünü SSRİ - de olduğu kimi hesab edir. Amma SSRİ çoxdan yoxdur və heç bir mikoyanlar, heç bir qorbaçovlar Ermənistənən provakasiyalarının və ağılsız hərəkətlərinin məsuliyyətini daşımaq istemeyəcəklər.

Politoloq Arzu Nağıyev:
"Azərbaycan Ermənistənən müharibə elan edəcəyini gözləyirdi"

- Ermenistən danışıqlardan kənarda qalmak və eyni zamanda, Dağlıq Qarabağ separatçı qurumla danışığa getmək üçün belə Paşinyanın hakimiyəti qeyri-adəkət addımlar atır. Müharibə odur ki, arada olan sülh

zələr və artıq sülhdən kənar addımlar atılır. Ermənistənla Azərbaycan arasında heç vaxt sülh olmayıb. Ermənistənla nə işimiz var ki? Bizim ki, işğal altında olan və Azərbaycanın dünya birliliy tərəfindən tanınan Dağlıq Qarabağ separatçılarından təmizləmək və ərazi bütövlüyüümüzü bərpa etməkdir. Eyni zamanda, biz yaxın vaxtlarda Dağlıq Qarabağda antiterror əməliyyatları keçirə bilərik. Biz Ermənistənə müharibə elan etməmişik. Bir sözə, bütün bunlar onların öz variantlardır.

Azərbaycan Ermənistənən müharibə elan edəcəyini gözleyirdi, beynəlxalq birlik buna cavab verməlidir. O cümlədən də, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrleri, BMT məsələyə münasibət bildirməlidir. Müharibə elan edəndə, orda nə qədər diplomatik korpus var, hamısı köçürülməlidir. Ermənistən keçirdiyi "Şant-2018" komanda-qərargah təlimləri çərçivəsində, rəqib kimi Azərbaycanı qəbul edir. Ermənistən bu məsələ ilə bağlı bütün beynəlxalq təşkilatlara məlumat verməlidir. 2-ci Dünya müharibəsindən indiyə qədər birbaşa kiməsə müharibə elan etməklə bağlı açıqlama və bəyanat olmayıb. Ermənistən atlığı addıma görə cavab verməlidir.

GÜLYANƏ

Milli Məclisin elm və təhsil komitəsinin payız sessiyasında ilk iclası keçirilib

Sentyabrın 13-də Milli Məclisin elm və təhsil komitəsinin payız sessiyasında ilk iclası keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, komite sədrı İsa Həbibbəyli əvvəlcə Milli Məclisin 2018-ci ilin yaz və növbədən kənar sessiyaları ərzində komitədə görülen işlər barədə danışır. Qeyd olunub ki, hesabat dövründə komitənin 7 iclası keçirilib, bu iclaslarda 16 məsələyə baxılıb. Komitədə müntəzəm olaraq vətəndaşların qəbulu aparılıb, onları narahat edən məsələlərin həlli üçün lazımi kömək göstərilib.

Hesabat dövründə komitənin ünvanına daxil olan 206 müraciətə, təklif, ərizə və şikayətə müvafiq qaydada baxılıb və 149 müraciətə əlaqədar 97 məktub hazırlanıb aidiyəti üzrə göndərilib. Sonra İsa Həbibbəyli payız sessiyası ərzində görüləcək işlərdən danışır. Bildirilib ki, qarşidakı sessi-

yada "Ümumtəhsil haqqında" qanun layihəsinin müzakirəsi nəzərdə tutulur. Eyni zamanda, bir sıra qanunlara əlavə və dəyişikliklər edilecək. Komitənin 2018-ci il yaz sessiyası dövründə fealiyyəti qənaətbəxş hesab edilib, 2018-ci il payız sessiyası üçün iş planına baxılıb və təsdiq olunub. Daha sonra gündəlikdəki digər məsələlər müzakirə edilib.

Əvvəlcə "Elm haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə baxılıb. Bildirilib ki, sənədin "Elmi fealiyyət sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq" adlı 39-cu maddəsində edilən dəyişikliyə əsasən əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan Respublikasında doktorantura səviyyəsində təhsil alması Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr, müvafiq icra hakimiyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsis etdiyi təhsil qrantı programı, habelə elm və təhsil müəssisələri ilə bağlanan müqavilələr əsasında həyata keçiriləcək.

Qeyd edilib ki, "Elm haqqında" Qanunda edilməsi nəzərdə tutulan dəyişikliklər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin vətəndaşlarına Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrində təhsil üçün qrantların verilməsi haqqında" 2018-ci il 10 yanvar tarixli sərəncamlarının icrası məq-

sədi ilə təklif olunur.

Eyni məqsədlə "Təhsil haqqında" Qanuna da bir sıra dəyişikliklərin edilməsi nəzərdə tutulur. Belə ki, 7.3-cü maddədə "Azərbaycan" sözü "Tədris" sözü ilə əvəzlenəcək. 22.12-ci maddədə "müqavilələr," sözündən sonra "müvafiq icra hakimiyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsis etdiyi təhsil qrantı programına," sözleri əlavə ediləcək. Həmçinin sənədə "Müvafiq icra hakimiyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsis etdiyi təhsil qrantı programı üçün ölkələri, ölkələr üzrə kvotaları, namizədlərin seçim meyarlarını və bunların əsasında qrant alacaq şəxslərin siyahısını müvafiq icra hakimiyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) müəyyənleşdirir" məzmunlu 44.1-1-ci maddə əlavə olunacaq. Sonra deputatlar gündəlikdəki məsələlərlə bağlı fikir və təkliflərini səsləndiriblər. Qanun layihələri Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

Robert Koçaryan: “Ermənistanda diktator doğulur”

Ermənistanda baş verən hadisələr ictimai rəylə yanaşı, bu ölkəni idarə etmiş bir sıra şəxslər tərəfindən də kəskin şəkildə qıyanılmaqdadır. Məsələ həm de ondadır ki, ister yeni hökumətin, isterse də köhnə hakimiyət sisteminin arasında aparılan gizli və açıq savaş artıq vətəndaş qarşılmasına getirib çıxarmaqdadır. Artıq bir çox yerli və xarici siyasi ekspertlər baş nazir Nikol Paşinyanın diplomatik uğursuzluqları barədə şəhrlər və məqalələrlə çıxışlar edirlər. Xüsusilə, onun Rusiyaya etdiyi uğursuz səfəri ətrafında ciddi müzakirələr aparılmaqdadır. O cümlədən, Paşinyanın “korrupsiya ilə mübarizə” və “demokratiya” adı altında avtoritar idarəcilik sistemində keçid etməsi erməni ictimaiyyətini narahat etməyə başlayıb. Əbəs deyil ki, son bir neçə ayda baş nazirin komandasını tərk edənlərin sayı artmaqdadır.

şöyünlərin öz idarəcilik sistemində ardarda buraxdığı ciddi səhvlər yaxın zamanlarda ona baha başa gələcəyi haqda proqnozlar verilməkdədir. Məsələ üçün, baş nazir arvadının saç ustasını özüne şəxsi köməkçi təyin etməsi, ingilis dili müəlliməsini təhsil naziri vəzifəsinə irəli çekmesi və s. kimi hallar erməni ictimai rəyini qıcıqlandırmağa başlayıb. Artıq bir çoxları onu da bildirirlər ki, adı saç ustası baş nazirin şəxsi köməkçisi olaraq, dövlət büdcəsindən məvacib alacaq və heç bir ali təhsil olmayan, siyasi bilgidən məhrum birinin belə bir yüksək vəzifəyə təyin edilməsi, əlbəttə, narazılıqlara səbəb olmaqdadır. Yəni bütün baş verənlər, elə Robert Koçaryanın da dediyi kimi, Ermənistanda yeni diktatorun doğulması prosesinin tərkib hissəsi olaraq görünməkdədir.

Rövşən RƏSULOV

Gizli telefon danışçıları ətrafında qoyulan tələblər

Bu arada, Ermənistən keçmiş prezyidenti Robert Koçaryan ölkəsindəki mövcud vəziyyəti şəhər edərkən bildirib ki, siyasi-iqtisadi və s. sahələri əhəza edən böhranın əsas bəiskəri hazırlıka baş nazir Nikol Paşinyandır. Robert Koçaryan bu sözləri Yerevan “Today” informasiya agentliyinə verdiyi eksklüziv müsahibəsində deyib. Bütün bunlarla yanaşı, Ermənistən keçmiş prezyidenti bir neçə gündür erməni ictimaiyyətini çalxalayan milli təhlükəsizlik xidməti ile xüsusi istin-

taq idarəsinin rəisi arasında aparılan gizli telefon danışçıları barədə de münasibətini açıqlayıb və tələb edib ki, onların hər ikisi istefə verməli, eyni zamanda, ondan və barələrində təhəqirlərle danışdıqları digər şəxslərdən üzr istəməlidirlər. Robert Koçaryan sözügedən müsahibəsində Nikol Paşinyanı nəzərdə tutaraq, “Ermənistanda diktator doğulur” ifadəsini işlədib.

Paşinyanın arvadının saç ustası dövlət büdcəsindən köməkçi maası alacaq

Beləliklə, fakt budur ki, Nikol Pa-

**GEOrgi Tsereteli: “Dağlıq
Qarabağ münaqişəsi
zonasında atəşkəsin
tez-tez pozulması ciddi
narahatlıq yaradır”**

Bu gün ATƏT Cənubi Qafqazda mövcud olan problemlərin, xüsusən də Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə birbaşa məşğul olan yeganə beynəlxalq təşkilatdır. Bu məsələ ilə birbaşa məşğul olan başqa, daha böyük və nüfuzlu təşkilatımız yoxdur. Bu sözləri AZƏRTAC-a müraciətində ATƏT Parlament Assambleyasının sədri Georgi Tsereteli söyləyib. Onun sözlərinə görə, ATƏT və onun bütün qurumları, xüsusən də Minsk qrupu bu münaqişənin həlli ilə ciddi məşğuldur. Qurum problemin sülh yolu ilə həlli üçün əlindən gələni edir.

“Men özüm də münaqişədən əziyyət çəkən bir ölkənin təmsilçisi və ATƏT PA-nın sədri kimi ATƏT məkanında baş verən bütün münaqişələrdən narahatam. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zonasında atəşkəsin tez-tez pozulması, döyüşlərin intensivləşməsi da ciddi narahatlıq yaradır”, - deyə G.Tsereteli əlavə edib. ATƏT PA-nın sədrinin sözlərinə görə, münaqişənin həlli ilə bağlı konkret nəticələrin və irəliləyişlərin əldə olunmasında əsas məsuliyyət tərəflərin üzərinə düşür.

Rusyanın “Reqnum” agentliyi bu ölkənin prezyidenti Vladimir Putinin Bakı səfəri barədə məqalə ilə çıxış edib. Adı çəkilən agentlik belə bir sualla çıxış edir: “Nəyə görə Putin Azərbaycana gedir, hansı ki, bir neçə gün öncə, o, azərbaycanlı həmkarı, Azərbaycan dövlətinin rəhbəri İlham Əliyevlə Moskvada görüşmüştür?

Onu da qeyd edək ki, Rusyanın “Reqnum” agentliyi sistemli olaraq və hədəfi müəyyən olmuş məqsədlər şəklində Azərbaycanın ünvanına kritik mövqelərdən çıxış edib. Bu baxımdan, adı çəkilən agentliyin sözügedən mövzuya maraq göstərməsi, ister-istəməz, diqqəti cəlb edir.

“Kalaşnikov bəyan edib ki, Putinin Bakıya səfəri zamanı prezyidentlər Soçi dənisiqlərə razılışdırılmış, eləcə də, razılışdırılmış məsələləri də müzakirə edəcəklər”

Sözügedən media qurumunun siyasi şərhçisi Stanislav Tarasov məqəlesində qeyd edir ki, bu günlərdə Rusiya Dövlət Dumasının MDB ilə iş üzrə komitəsinin rəhbəri Leonid Kalaşnikov xəbər verib

“Reqnum” Putinin gözlənilən Bakı səfərindən yazır

“Rusiya-Azərbaycan arasındaki dialoq mühiti intensivləşib”

ki, Rusyanın prezyidenti Vladimir Putin sentyabrın 25-də Bakıya səfər edəcək. SITAT: “Bu informasiyanı Rusiya prezyidentinin beynəlxalq məsələlər üzrə köməkçisi Yuri Uşakov da təsdiq edib. Putin sentyabrın 1-də həmkarı Prezident İlham Əliyevlə Soçi dənisiqlərə razılışdırılmış məsələləri də müzakirə edəcəklər. Dündür, hənsi məsələlərin müzakirə ediləcəyi barədə dəqiq məlumatlar verilməsə də, onların mövcudluğu göstərir ki, Rusiya-Azərbaycan arasındakı dialoq mühiti intensivləşib və xüsusilə, hərbi-texniki əməkdaşlıq, energetika və çox yəqin ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli əsas

cə də, regional və beynəlxalq siyasi ətrafında fikirlərini bölüşüb.

Bundan əlavə, Kalaşnikov bəyan edib ki, Putinin Bakıya səfəri zamanı prezyidentlər Soçi dənisiqlərə razılışdırılmış, eləcə də, razılışdırılmış məsələləri də müzakirə edəcəklər. Dündür, hənsi məsələlərin müzakirə ediləcəyi barədə dəqiq məlumatlar verilməsə də, onların mövcudluğu göstərir ki, Rusiya-Azərbaycan arasındakı dialoq mühiti intensivləşib və xüsusilə, hərbi-texniki əməkdaşlıq, energetika və çox yəqin ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli əsas

olaraq götürürlər”.

“Cari ilin sonuna qədər Rusiya, İran və Azərbaycan prezidentlərinin iştirakı ilə, üçtərəfli sammit keçirilə bilər ki, bu görüşdə bir çox məsələlər müəyyənləşdiriləcək”

“Reqnum”un siyasi şərhçisi digər məsələlər barədə də təhlilini apararaq, yazar ki, qonşu Yaxın Şərqi, bütövlükda isə, Suriyada ki və İrandakı çətin proseslər nəzərə alınarsa, regional təhlükəsizlik sistemini təmin edəcək problemlər də mövcuddur. Stanislav Tarasovun fikrincə, her kəs anlayır ki, İrandakı istənilən destabilizə vəziyyət, ilk növbədə və obyektiv şəkildə Azərbaycan da daxil olmaqla, bütün Zaqafqaziya məkanına xaos proyeysiyyasında təsir göstərə bilər: “Başqa tərəfdən, əgər Bakı regiondakı neqativ proseslərin qarşısını minimallaşdırmağa səy göstərəcəksə, bu zaman inkişaf cəhətdən real dayaq mərkəzi rolunu oynaya bilər. Neticədə, geniş geopolitik məkan kontekstində Dağlıq Qarabağ faktorunu qiymət-

ləndirməmək olmaz. Ona görə də, Rusiya-Azərbaycan arasındaki feodal dialoq, Tehranın şimalda “qaynar nöqtənin” olmasını istəmeməsi “qaynar ssenari” baxımından, bu istiqamətdə baş verən hadisələrin inkişafının qarşısını ala bilər. Eyni zamanda, cari ilin sonuna qədər Rusiya, İran və Azərbaycan prezidentlərinin iştirakı ilə üçtərəfli sammit keçirilə bilər ki, bu görüşdə bir çox məsələlər müəyyənləşdiriləcək”.

Müəllif rəsmi Ankaranın da cərəyan edən olaylar, diqqətlə izlədiyi yazar və Moskva-Bakı dənisiqlərini maraqla izleyirlər. Eyni zamanda, xatırladılır ki, sentyabrın 15-də Bakının işğaldən azad olunmasına həsr ediləcək hərbi parad keçiriləcək və eləcə də, Türkiyənin prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan həmin tədbirdə iştirak edəcək. Həmçinin, o da qeyd olunur ki, Ərdoğan sonuncu dəfə Bakını iyulda ziyanət edib.

Beləliklə, Rusiya mətbuatının Vladimir Putinin gözlənilən Bakı səfərinə maraqlı artmaqdə davam edir, hətta “Reqnum” kimi münasibəti belli olan agentlik də, bu məsələyə obyektiv yanaşma nümayiş etdirirək, Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin inkişafının, münbət dənisiqlərinin inkişafının istər regionala, istərsə də beynəlxalq aləmə səmərə verəcəyini bildirir.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

14 sentyabr 2018-ci il

“ASAN Xidmət” milyonlarla insanın rahatlığını təmin edir

Davamlı inkişafı ve spesifik milli inkişaf modeli ilə tanınan Azərbaycanın uğurlu inkişafı təmin edilir, ölkəmizdə təhlükəsizlik yüksək səviyyədə qorunur və ictimai-siyasi sabitlik möhkəmlənir. Bu gün təməli Ümummilli Lider Heydar Əliyev tərəfindən qoyulan inkişaf strategiyası Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Son 15 ildə həyata keçirilən siyasi-iqtisadi idarəcilik modeli nəticəsində, ölkəmizdə bütün sahələrdə uğurlar və yeniliklər əldə edilir, Azərbaycan modeli dünya ölkələri üçün nümunəyə çevrilib.

Dövlət qurumlarının fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi istiqamətində əhəmiyyətli işlər görülüb və bu istiqamətdə müvafiq hüquqi baza formalasdırılıb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin “Dövlət orqanlarının elektron xidmətlər göstərməsinin təşkili sahəsində bəzi tədbirlər haqqında” Fərmani ölkəmizdə, nəinki elektron hökumətin inkişafı, həmdə korrupsiyaya qarşı mübarizənin daha da gücləndirilməsində mühüm rol oynadı. Bu xidmətlər bürokratik engelləri və mümkün korrupsiya hallarını aradan qaldırır. Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmet və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi və onun tabeliyində olan “ASAN Xidmət” mərkəzləri yaradıldı. Bu qurumun yaradılmasında məqsəd vətəndaşlara birbaşa xidmət göstərəcək “ASAN Xidmət” mərkəzlərinin vahid şəkildə idarə edilmesi idi. 2012-ci il-dən başlayaraq, Bakının bir neçə rayonunda “ASAN Xidmət” mərkəzləri sakinlərin istifadəsinə verildi. Daha sonra bu proses regionları da əhatə etməyə başladı. Əger əvvəller “ASAN Xidmət” mərkəzlərində 23 hüquqi xidmət həyata keçirilirdi, indi 10 dövlət orqanı tərəfindən 32 növ xidmət göstərilir. Eyni zamanda, özəl şirkət və müəssisələr tərəfindən, ümumilikdə, vətəndaşlara 250-yə yaxın müxtəlif xidmətlər göstərilir.

Ölkə başçısı İlham Əliyev vurğulayıb ki, bu il üç “ASAN Xidmət” mərkəzi fəaliyyətə başlayacaq - Mingəçevir, İmişli və Şəki şəhərində: “Beləliklə, “ASAN Xidmət” mərkəzlərinin sayı 15-ə çatacaq. Eyni zamanda, mən göstəriş vermişəm ki, bu il beş şəhərdə “ASAN Xidmət” mərkəzinin tikintisine başlanılsın. Onlar yəqin ki, 2019-cu ildə istifadəye veriləcək. Beləliklə, bir ildən sonra bizim 20 “ASAN Xidmət” mərkəzimiz olacaq”.

Bir sözə, Azərbaycanda həyata keçirilən iri layihələr, bir daha təsdiqləyir ki, ölkəmizin geləcəyi, əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi, güzəranının yaxşılaşdırılması sahəsində atılan addımlardır ki, bu da xalqımızın xoşbəxt gələcəyinə hesablanıb. Artıq dövlət başçısının qeyd etdiyi kimi, istifadəyə veriləcək 3 “ASAN Xidmət” mərkəzindən birinin Mingəçevirde Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birinci Xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə açılışı oldu.

Qeyd edək ki, ölkəmizdə hazırda 13 “ASAN Xidmət” mərkəzi fəaliyyət göstərir. Onlardan 5-i paytaxt Bakı şəhərində olmaqla, digərləri Sumqayıt, Gəncə, Sabirabad, Bərdə, Qəbələ, Masallı, Quba və Mingəçevirdədir. Bundan başqa, regionlarda 10 səyyar “ASAN Xidmət” avtobusu və səyyar “ASAN Qatar” vəsiyətə vətəndaşlara səyyar formada xidmətlər göstərilir.

Onu da vurğulayaq ki, bu yaxınlarda

Prezident İlham Əliyev “Şamaxı rayonunda “ASAN Xidmət” Mərkəzinin layihələndirməsi və tikintisi haqqında” Sərəncam imzalayıb.

Müasir dövrümüzdə “ASAN Xidmət” dünyaya nümunə olan modeldir. Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyevin dövlət idarəciliyinin tekniləşdirilməsi sahəsində həyata keçirdiyi islahatların tərkib hissəsi olan “ASAN Xidmət” dövlət və özel xidmətlərin vahid məkandan innovasiyaların tətbiqi ile vətəndaşlara çatdırılması sahəsində uğurlara səbəb olub. Milyonlara insanın müraciət etdiyi bu xidmət bürokratiyasız, korrupsiyazız, rahat və mədəni şəkildə gözəl xidmətlər həyata keçirir. Sentyabrın 10-da artıq “ASAN Xidmət”ə 24 milyonuncu vətəndaş müraciəti qeydə alınıb.

Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyev vətəndaşların rahatlığını təmin edən mərkəz haqqında deyib: “ASAN Xidmət”, doğrudan da, ictimai xidmətlər, ümumiyyətə, ictimai əlaqələr sahəsində bir inqilab olub. Bu gün dönyanın aparıcı maliyyə qurumları bizim təcrübəmizi çox yüksək qiymətləndirir və tövsiyə edirlər ki, bu təcrübə başqa ölkələrdə də tətbiq olunsun. Azərbaycan indi intellektual məhsulları həm yaradır, həm də ixrac edir. Bu, doğrudan da, çox böyük hadisədir”. Bu modeldən dünya ölkələri bəhrelənir. Dövlət xidmətlərinin səmərəliliyinin artırılması hazırlıda bir çox ölkələr üçün önemli çağırışlardan biri olduğundan, tərəfdaş ölkələrlə “ASAN Xidmət” modelinin tətbiqi, təcrübələrin paylaşımı istiqamətində fəal əməkdaşlıq aparılır. Beynəlxalq qabaqcıl təcrübə kimi, bu gün “ASAN Xidmət” in fəaliyyəti Avropa İttifaqı, Avropa Parlamenti, Böyük Britaniya parlamenti, Fransa, Almaniya və digər ölkələrdə yüksək qiymətləndirilir. Özünəməxsus hüquqi strukturunu olan bu model bir çox beynəlxalq əməkdaşlar və ekspertlər tərəfindən təqdirəlayıq hesab olunur. Artıq Azərbaycanın “ASAN Xidmət” modeli esasında Əfqanistanda dövlət xidmətlərinin göstərilməsi sahəsində eyniadlı qurum “Asan Khedmat” təsis edilib. Bundan başqa, İtalya, Koreya Respublikası, Fransa, İndoneziya, Monteneqro və ISESCO təşkilatı ilə əməkdaşlığı dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

Bu gün Azərbaycanda görülen hər iş, aparılan islahatlar, reallaşan layihələr insanların sosial məişətinin və həyatın firəvanlığına yönəlib. Buna Azərbaycanın, bütövlükde, inkişafı imkan verir. “Ölkəmiz müsəsir, inkişaf edir. “ASAN Xidmət”in fəaliyyətə başlaması bizim niyyətimizi göstərir. Biz istəyirik ki, insanlar rahat yaşasınlar, ən gözəl xidmətlərə malik olsunlar”, - deyən Cənab İlham Əliyev korrupsiyaya və rüşvetxorluğa qarşı mübarizədə de “ASAN Xidmət”in çox mühüm rol oynadığını vurğulayıb. Eyni zamanda, bu mərkəzdə yeni texnologiyalar və innovasiyalar tətbiq olunur. Bu, innovasiya, yeni fikir və yeni yanaşmanın yaranması Azərbaycanın inkişafının göstəricisidir.

ZÜMRÜD

İspaniya mətbuatı Ermənistən-Azərbaycan münəqşəsindən yazır

İspanyanın nüfuzlu “La Vanguardia” və “El Confidencial” qəzetlərinin elektron versiyasında Ermənistən-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqşəsindən bəhs edən məqale yayılıb. EFE agentliyinə istinadən yayılan məqalədə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sentyabrın 12-də ATƏT-in baş katibi Tomas Qreminger ilə görüşündə səsləndirdiyi fikirlərə yer verilib. Dövlət başçısının Ermənistən rehbərliyinin danışıqları pozmaq istədiyi fikri vurğulanıb. Prezident qeyd edib ki, “Azərbaycan qondarma “Dağılıq Qarabağ Respublikası” ilə danışıqlar aparmalıdır” tezisi qəbul edilməzdər. Azərbaycanın işşal edilmiş rayonlarının guya qondarma “Dağılıq Qarabağ Respublikası”nın tərkisi hissə olması kimi bəyanatları da Azərbaycan qətiyyətə redd edir və Azərbaycan ATƏT-i bu təhlükeli bəyanatlara reaksiya verməy çağırır. Paşinyan danışıqlar prosesini pozmağa çalışır.

Məqalədə bildirilir ki, ATƏT-in baş katibi Tomas Qreminger səfər zamanı Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov ilə də görüşüb. Nazir Dağılıq Qarabağ münaqşəsinin həlli ilə bağlı ATƏT-in səylərinin artırılmasının vacibliyini bildirib.

Jurnalistlərin suallarını cavablandırıb. T.Qreminger münaqşənin həlli ilə ABŞ, Fransa və Rusiyanın temsil olunduğu ATƏT-in Minsk qrupunun məşğül olduğunu bildirib. O elvə edib ki, bütün siyasi qüvvələr tərəfindən münaqşənin həlli üçün səylərin göstərilməsi vacibdir və bu məsələdə Minsk qrupunun bütün mümkün vasitələrdən istifadə edəcəyinə emindir. Məqalədə Ermənistən-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqşəsinin tarixi haqqında etraflı məlumat verilir. Bildirilir ki, Ermenistan zor tətbiq etməklə Azərbaycanın Dağılıq Qarabağ regionu ilə yanaşı, “bufer zona” adı altında digər rayonları da işşal edib.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Rusiya Federasiyasına səfər edəcək

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə Rusiya Federasiyası Qaraçay-Çerkəz Respublikasının paytaxtı Çerkessk şəhərində səfər edəcək. QMI-dən AZƏRTAC-a bildirilər ki, səfərdə məqsəd Şimali Qafqaz Müsəlmanları Əlaqələndirmə Mərkəzinin ildönümüne həsr olunmuş təntənəli mərasimdə iştirak etməkdir. Yaradılmasının 20 illiyi tamam olan Mərkəzin təsiscisi Qafqaz Xalqları Ali Dini Şurasının təşkilatçılığı ilə sentyabrın 15-də Çerkessk şəhərində təntənəli toplantı keçiriləcək.

Qeyd edək ki, Mərkəz 1998-ci ildə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin rəhbərlik etdiyi Qafqaz Xalqları Ali Dini Şurası (QXADŞ) tərəfindən təsis edilib. QXADŞ ilə Şimali Qafqaz müftiləri arasında əməkdaşlıq səviyyəsinin, koordinasiya işinin yüksəldilməsi məqsədində xidmət edən Şimali Qafqaz Müsəlmanları Əlaqələndirmə Mərkəzinə Şimali Qafqazın bütün müftiləri daxildir və sədri Rusiya Federasiyasının Qaraçay-Çerkəz Respublikasının müftisi İsmayıllı Berdiyevdir.

Bakının işşaldən azad olunmasının 100 illiyinə həsr edilmiş konfrans keçirilib

Sentyabrın 13-də Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində “15 sentyabr 1918-ci il - Bakının düşmən işşalindan azad olunmasının 100 illiyi” mövzusunda konfrans keçirilib. AZƏRTAC xəber verir ki, konfrans Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının təşkilatçılığı ilə gerçəklişib.

Konfransı giriş sözü ilə Prezident yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının icraçı direktoru Fərəsət Qurbanov açaraq bu günün tarixi əhəmiyyətindən danışır. Bakının işşaldən azad olunmasının xronoloji ardıcılığına diqqət çəkən natiq deyib ki, bu hadisə XX əsr Azərbaycan tarixinin ən şərəflü sehifelərindən biridir. Vurğulanıb ki, möhtəşəm və tarixi qələbədən sonra Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin paytaxtı sentyabrın 17-də Gəncə şəhərindən Bakıya köçürülləb. Beləliklə, Azərbaycanda dövlət quruculuğunun əsas mərhələsinə start verilib. Türk ordusunun Bakını bolşevik-dاشnak işşalindan azad etməsi şəhərdə əsl bayrama səbəb olub.

F. Qurbanov qeyd edib ki, 1918-ci il sentyabrın 15-də Bakının azad olunması Azərbaycan-Türkiyə dostluğu və qardaşlığı zəminində müstəsna əhəmiyyət daşıyan böyük hadisədir. Osmanlı qoşunları Bakının azad olunması üçün həyata keçirdikləri hərbi əməliyyatlarda 1130 şəhid veriblər.

Konfrans çərçivəsində Prezident yanında Dövlət İdarəciliyinin tarix kafedrasının müdürü, tarix üzrə felsefə doktoru Firdovsiyyə Əhmədovanın “Qafqaz İsləm Ordusu: missiyası və əhəmiyyəti”, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Qafqazşunaslıq İnstitutunun əməkdaşı Elñur Kərimovun “Bakının işşaldən azad edilməsinin tarixi əhəmiyyəti” mövzularında məruzələri və Prezident yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının üzvü Sahib Məmmədovun sözügedən mövzu üzrə çıxışı dinlənilib. Sonra rejissor Elşən Qəninin ekranlaşdırıldığı Bakının işşaldən azad edilməsinin 100 illiyinə həsr olunmuş “Qələbəyə gedən yol - Müsüslü döyüşləri” adlı sənədlü filmin təqdimatı olub.

Ermənistən hazırda idxal məsələləri ilə bağlı ciddi problemlərlə üzləşib. Özü də problemlər təkcə idxalla deyil, daha çox ölkədə taxila olan tələbatın ödənilməsi ilə bağlıdır. "Məxməri inqlab"dan sonra yalan vədlərin fonunda Ermənistən üçün taxi çatışmazlığı təhlükəsi günün reallığıdır.

Idxal qadağaları səbəbindən, işgalçı ölkədə Gürcüstən ərazisi ile Ermənistəna quru yolu ilə taxi-in daşınması problemi yaranıb. Ermənistəna məxsus "1in.am" saytı yazar ki, yukdaşıyanlar 15 sentyabr tarixində taxiilla yüklenmiş yuk avtomobiləri ilə Gürcüstən sərhədindən keçə bilməyəcəkləri barədə xəbərdarlıq alıblar. İndi yalnız yukdaşıyanlar çətinlik və təhlükənin fərqindədir. Çünkü bu qadağalar, bilavasitə, ilk olaraq, onların özlərinə təsir edir. Əslində isə, bu, yalnız yukdaşıyanların deyil, bütövlükde, Ermənistən problemi, özü də taleyülü məsələsi, strateji əhəmiyyəti olan məsələdə yaranan problemidir. Əger bu yükdaşımaları istiqamətində yaranan problem aradan qaldırılmazsa, Ermənistən əhalisi idxal olunan taxi-dan məhrum ola, yaxud ən azından, idxal olunan taxili daha böyük qiymətə əldə edə bilər. Bu isə, nəticə etibarilə çörək qılıqlı, yaxud ən azından səfələt içərisində və maddi durumda heç də yaxşı olmayan işgalçı ölkədə çörəyin qiymətinin artımı deməkdir.

"Məxməri inqlab"dan sonra həkimiyət kürsüsünü mənimseyən yeni həkimiyət - Paşinyanın həkimiyəti əhaliyi populist çıxışları xoşbəxt, firavən gələcək, bolluq, bir sözə, "qızıl dağlar" söz versələr də, hadisələr başqa nəticələrdən xəbər verir. Əslində, hadisələrin gedişi təsdiq edir ki, inqilab, xalq hərəkatı bəhanəsilə həkimiyət əvəriliyi edərək, işgalçı ölkəyə rəhbərliyi əle keçirən yeni həkimiyət ölkəni daha acınacaqlı vəziyyətə, dəha ağır səfələt sürükleyir. Ermənistən ictimaiyyətini tezliklə ehitiyac içinde qoyacaqları da göz qabağındadır.

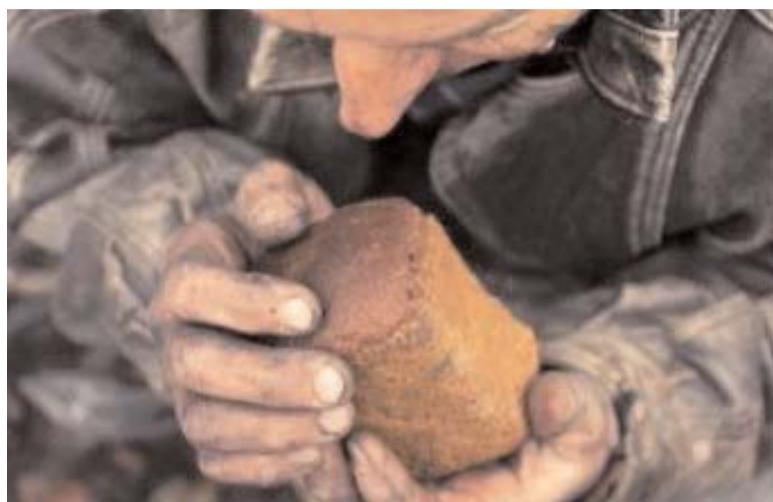
Sayılı günlərdən sonra taxilin Rusiyadan Ermənistəna idxalı yalnız bir yolla, dəniz nəqliyyatı ilə yükdaşımalar hesabına reallaşdırıla biler ki, bu da ekspeditor şirkətlərinin fikrincə, çox risklidir. Yukdaşıyanlar yaranan problem barədə baş nazir Nikol Paşinyanı da məlumatlandırıblar, hansı ki, Ermənistən üçün strateji əhəmiyyətə daşıyır. Lakin səriştəsiz və əslin-

da, xüsusilə, vurğulanır ki, əlaqədar qurumla əlaqə yaratdıqları zaman, bəlli olub ki, onlarda endirim, yaxud güzəşt olacağı barədə heç bir qərar yoxdur və bu məlumatın Ermənistən mediasında necə yayıldığı da məlum deyil. Hadisələrin gedişi, onu deməyə əsas

Erməni mətbuatında qeyd olunur ki, "məxməri inqlab"dan sonra inhisarçılığın aradan qaldırıldığı yalanını eşidən yükdaşıyanlar yanmış mövcud şərait səbəbindən, kreditlər hesabına aldıqları avtomobilər üçün ödəməli olacaqları kreditləri ödəməkə bağılı problemlər üz-üzədirler. Yük daşınmanın qarşısı alınarsa, ödəməli olduqları ödənişləri hardan əldə edəcəkləri de sual altındadır. Məhz buna görə də, çətin durumda qarşısında qalan yükdaşıyanlar, çıxış yolu kimi etiraz eləməti olaraq, yolda tixac yaratmaq, yolu bağlamaq niyyətindədirler. Görünür, əhaliyə, ələlxüs, nümayiş iştirakçılarına xoşbəxt geləcək, iqtisadi inkişaf barədə populist vələr verən Paşinyan və onun komandası vəziyyəti daha da gərginləşdirib. Görünən, məhz odur ki, Ermənistən rəhbərliyi əle keçirən bu həkimiyət öz ölkəsinə yalnız

yışcisini hakimiyətə oturdan ermənilər indi bədelini ödədiklərini dərk etməlidir. Paşinyanın həkimiyətinin uğursuz siyasetinin girovuna çevrildiklərinin fərqində olmalıdır. Bilməlidirlər ki, isan azadlıqlarının, hüququnun alılıyinin, demokratik dəyərlərin təmin olunması, Ermənistən iqtisadi inkişafına şərait yaradılacağı və digər bu kimlişlərlə hakimiyətə gelən Paşinyan, azmüddətli rəhbərliyi dövründə, ölkədə vəziyyət daha da gərginləşib.

İşgalçi dövlətin yeni baş naziri isə, öz növbəsində, uğursuz siyasetini etiraf etməli, doğru seçim etmeli və mövcud reallıqlarla bərişaraq onları qəbul etməlidir. Biz isə, bunun əksini müşahidə edirik və aydın olur ki, Paşinyan üzələşdiyi uğursuzluqları ört-basdır etmək üçün məsuliyyətsiz bəyanatlar verməyə və əhali arasında nüfuzunu qorumağa çalışır. Demokratiya

də, çəresiz baş nazirdən heç bir reaksiya yoxdur. Heç ola da bilməz. Çünkü mövcud duruma yalnız özünün səbəb olduğu ən çox ələ özüne əyandır. Həm də, artıq ölkənin idare edilməsindən nə ilə qarşılaşacağının fərqində belə olmayan yeni baş nazir düşdüyü və ölkəni sürüklediyi acınacaqlı durumdan çıxış yolunu özü de bilmir. Populist vələr verərək, həkimiyətə gelən Paşinyan mövcud reallıqları dərk etməyə başlayıb və düşdüyü mürekkeb durumdan çıxış yolu tapaçığına, şəxsən özünün uğursuz siyaseti nəticəsində, ortaya çıxan problemləri həll edəcəyinə özü de inanmır, nəinki Ermənistən ictimaiyyəti.

İşgalçi ölkədə idxal məsələləri ilə bağlı yaranmış mövcud şəraitlə əlaqədar qaldırılmış səs-küyündən sonra nəqliyyat nazirliyi bəyan edib ki, Cənubi Qafqaz Dəmir Yolları və "Gürcüstən dəmir yolları" arasında məhsulların Ermənistən daşınması üçün tariflərin bəhalaşdırılmasının aradan qaldırılması barədə danışqlar aparılır. Hətta bunun ardına bildirilib ki, guya danışqların nəticəsi olaraq, Gürcüstən tərəfi erməni yukdaşıyanları üçün endirimlər tətbiq edəcək və daşınmaların qiymətində artım olmayacağı. Əslində isə, erməni mətbuatında da, qeyd olunur ki, problem heç də həll edilməyib və bu barədə danışqlar hamısı nağıldır, yəni yalan informasiyadır. Hətta "1in.am" saytın-

verir ki, Ermənistən üçün heç bir güzəşt nəzerdə tutulmayıb, heç bir endirimdən də səhəb gedə bilməz. Paşinyanın kiçik zaman fasılısında, daha acınacaqlı bir duruma gətirib çıxardığı dövlət isə, bu ödənişlərin öhdəsindən gelmək iqtidarından da deyil. Bu da, məlum olur ki, Ermənistən almaq istədiyi məhsulları, hətta dəmir yolu vasitəsilə idxal etmək imkanına da malik deyil. Bir sözə, ümid yalnız deniz nəqliyyatı ilə daşınmalara qalır ki, bu da qeyd etdiyimiz kimi, çox təhlükəli hesab olunur.

Ermənistənə rəhbərliyi ələ keçirən bu həkimiyət öz ölkəsinə yalnız nümayişlər və etiraz aksiyaları gətirib

Ermənistən çörəkla sinağa çəkilir

Səriştəsiz yeni həkimiyət ölkəni daha acınacaqlı duruma salıb

nümayişlər və etiraz aksiyaları daşıya bilib. İndi tixac yaratmaq niyyətində olan yükdaşıyanlar özləri də etiraz aksiyasına start vermək niyyətindədirler. Bir gün yolda reallaşan etiraz aksiyasının ertəsi gün baş nazirin özünün belə öündə olacağına heç kim təminat verə bilməz. Ələlxüs, işgalçi ölkədə bir-birinin ardına ortaya çıxan problemlər bunu proqnozlaşdırmağa əsas verir.

Yeni həkimiyət də, Ermənistən ictimaiyyəti də düşdükləri, dəha doğrusu, özlərini saldıqları mövcud ağır durumu görmək məburiyətindədir. İqtisadi inkişafdan dəm vuran, populist çıxışlarla daxili auditoriyanı aldadan küçə nüma-

pərdəsi altında həkimiyət kürsüsünü mənimseyən, demokratiyadan komuflyaj kimi istifadə edən, əslində isə, dövlət əvəriliyinə imza atan baş nazir dərk etməlidir ki, öz uğursuz siyaseti sayəsində ölkəsi, Ermənistən əhalisi çörəkla sinağa çəkilməklə üz-üzədir. Maskası çırılan Nikol bilməlidir ki, bunun bütün məsuliyyəti Ermənistənən yeni həkimiyətinin, şəxsən onun üzərinə düşür və hələ bundan sonra dəha hansı acınacaqlı duruma düşəcəyinin fərqində olmazsa, ən yaxın zamanda şəxsən onun özünü, ilk növbədə, Ermənistən cəmiyyəti ittiham edəcək.

Inam HACIYEV

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi aqrokimyəvi maddələrlə bağlı xəbərdarlıq edib

Son zamanlar aqrokimyəvi maddələrin idxalı ilə bağlı nəzarət tədbirlərinin gücləndirilməsinə baxmayaraq, bəzi sahibkarlıq subyektləri tərəfindən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzerdə tutulmuş qaydada sınaqları aparılmayan, o cümlədən qeydiyatdan keçməyen və mənşəyi məlum olmayan bir sıra aqrokimyəvi maddələrin (pestisidlər, o cümlədən herbisidlər, funqisitlər, insektisidlər, defoliantlar, akarisidlər və gübrelər) ölkəyə idxalı cəhdələri müşahidə olunur.

Bu barədə AZERTAC-a Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin (AQTA) İnformasiya təminatı və innovativ həllər şöbəsindən açıqlama verilib. Məlumatə əsasən, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi tərəfindən bu kimi cəhdələrin qarşısı qətiyyətə alınır. Yalnız dövlət qeydiyyatına alınan, istifadəsinə icazə verilən preparatlar siyahısına daxil edilən, mənşəyi və keyfiyyəti barədə sertifikatları olan və müvafiq qaydada qablaşdırılan, etiketləşdirilən pestisidlər və gübrelərin idxalına icazə verilir.

Nəzərə almaq lazımdır ki, sınaqları aparılmamış, istifadəsi üçün müsbət rəy alınmayan və mənşəyi məlum olmayan bu cür aqrokimyəvi maddələrin istifadəsi əhalinin sağlam qida məhsulları ilə təmin edilməsinə ciddi təhlükələr yaratmaqla yanaşı, əkinə yararlı məhsuldalar torpaqların uzunmüddətli çirkənləşməsi və sıradan çıxmışa səbəb olur. Eyni zamanda, qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olmayan bu cür aqrokimyəvi maddələrin istifadəsi təsərrüfat sahələrində çalışan insanların, həssas əhali qrupuna daxil olan hamile qadınların, uşaqların, qocaların sağlığının ciddi fəsadlar törətməklə genofondumuza mənfi təsir göstərə biləck hallara getirib çıxara bilər. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi xəbərdarlıq edir ki, qeydiyyatdan keçməyen bu cür aqrokimyəvi maddələrin, pestisidlərin ölkəyə idxalına cəhd edən sahibkarlıq subyektləri ilə bağlı qanunvericiliyin tələbləri çərçivəsində ən sərt tədbirlər həyata keçiriləcək.

"Azerspace-2/Intelsat 38" in orbitə buraxılma vaxtı məlum olub

Azərbaycanın ikinci geostasionar peyki "Azerspace-2" sentyabrın 25-dən 26-na keçən gecə orbitə çıxarılaçaq. AZERTAC xəber verir ki, bu barədə Fransanın "Arianespace" şirkəti məlumat yayıb.

"Azerspace-2" peyki Avropa, Mərkəzi və Cənub-Qərbi Asiya, Yaxın Şərqi və Tropik Afrika ölkələrini əhatə edəcək. Yeni peyki "Azərkosmos"un xidmet spektrinin və fəaliyyət coğrafiyasının genişləndirilməsi ilə yanaşı, birləşmətə telekommunikasiya peyki - "Azerspace-1" peykinin orbitdəki ehtiyatı olacaq. Peyk regionda dövlət və özəl qurumlara səbəkə xidmətləri sahəsində artmaqdə olan tələbləri qarşılıqla üçün yüksək texniki imkanlar, əlverişli əhatə zonası və keyfiyyətli xidmet təklif edəcək.

14 sentyabr 2018-ci il

Ermənistanın yük məşinləri Gürcüstan sərhədindən keçə bilməyəcək

Ermənistanın yük məşinləri Gürcüstan sərhədindən keçə bilməyəcəklər

Gürcüstan-
dan Ermə-
nistana
quru yolu ilə taxi id-
xal problemi hələ də
çözülməyib. Yükdaş-
yanlar gürcü tərəfin-
dən növbəti dəfə xə-
bərdarlıq alıblar ki, 14
sentyabrdan 15 sent-
yabrayaraq, onlar
buğda ilə yüklənmiş
yük məşinləri ilə gürcü
sərhədini keçə bilməzler". Bu barədə
"1in.am" informasiya
portalının iqtisadiyyat
bölməsində qeyd olunub.

O da xatırladılır ki, daha öncə, Gürcüstan hökumətinin qərarına görə, 15 sentyabr tarixindən başlayaraq, bu ölkədən Ermənistana buğda idxlətinin quru yolu ilə daşınmasına qadağa qoyulub. Eyni zamanda, Rusiyadan Ermənistana buğda idxləti yalnız bir yolla - dəniz yolu ilə daşınacaq ki, bu da ekspeditor şirkətləri tərəfindən riskli qərar olaraq qiymətləndirilir. Erməni portalı Cənubi Qafqaz dəmir yollarının metbuat xidmətindən öyrənib ki, Ermənistana dəmir yolu ilə yüklerin daşınması 52% azaldılacaq. Bu qərar "Cənubi Qafqaz dəmir yolu" QSC ve "Gürcüstan dəmir yolu" ASC tərəfindən verilib.

**"Buğdanın 1 tonu
46-52 ABŞ dollarına**

**qədər artacaq, çörəyin
qiyməti bahalaşacaq"**

Lakin bundan sonra, bəlli olub ki, problem heç de həll olunmamış qalıb. "Heç nə həll edilməyib və endirim haqqında danışınanlar nağıldır. Bu gün bizi yenidən məlumat veriblər ki, 14 sentyabr gecə saat 12-dən başlayaraq, avtomobillər Ermənistana daxil ola biləyəcək. Biz, eyni zamanda, dəmir yolu ilə əlaqə saxlaşdırıq və oradan cavab verdilər ki, belə bir şey yoxdur, mən bilmirəm, 52% endirim barədə məlumat mətbuatda haradandır. Biz, bu barədə onlardan soruşduqda, onlar gülürler və deyirlər ki, dəmir yolu 100% gəlirimiz olduğu halda, 52% endirim etməlidirlər? Hətta onlar 52% endirim etsələr belə, bizim hesablama miza görə, buğdanın bir tonunun qiyməti artacaq, çörəyin qiyməti bahalaşacaq"

**kreditlərini ödəyə
bilmirlər"**

Onun sözlərinə görə, bu gün onlar artıq fakt qarşısında qalacaqlar, belə ki, "məxməri inqilab"dan sonra monopolianın aradan qaldırılması barədə fikirlər səslənəndən sonra, insanlar yük məşinləri almağa başladılar. Onların məqsədi idxlət işinə qatılmaq idi. Lakin indi onlar fakt qarşısında qalıblar ki, alıqları yük məşinlərinin kreditləri ni necə ödəsinler.

Yükdaşyan, həmçinin, bildirib ki, eger bu məsələ, qəti olaraq öz həllini tapmasa, onlar 15 sentyabrdan başlayaraq, etiraz aksiyaları keçirməklə, yük məşinlərinin keçdiyi yolları bağlayacaqlar.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

"Paşinyanın addımları həmsədrlərin fəaliyyətinin iqnor edilməsi deməkdir"

Bildiyiniz kimi Prezident İlham Əliyev ötan gün ATƏT-in baş katibi Tomas Qremingeri ilə görüşdə bir neçə mühüm istiqamətə diqqət çəkdi. Onlardan birincisi Ermənistana baş naziri Nikol Paşinyanın Minsk prosesi ilə üst-üstə düşməyən və ziddiyət təşkil edən açıqlamalar verəməsi, Dağılıq Qarabağın guya ayrıca bir subyekti kimi danışılara cəlb edilməsi prosesi ilə bağlı iddialar irəli sürməsi və bütövlükde Azərbaycan ərazilərinin ilhaq edilməsi ilə əlaqədar yeni iddialarla çıxış etməsi şübhəsiz kimi Ermənistana danışılara pozmağa etməsinin bariz göstəricisidir". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında siyasi-sərhçi Elçin Mirzəbəyli deyib.

Onun sözlərinə görə, ikinci aspekt insan hüququna və azadlıqları ilə bağlıdır ki, Ermənistanda Paşinyanın atdığı addımlar neinkı hüquqi dövlətin prinsiplərinə uyğun gəlmir, həmçinin insan hüququna və azadlıqları ilə bağlı beynəlxalq konvensiyaların prinsiplərini pozur: "Bununla yanaşı bu addımlar rəqiblərin təqib edilməsi və qisaslıq zəmində tərədir ki, Ermənistana Təhlükəsizlik Xidmetinin rəhbəri və Xüsusi İstintaq Komitəsinin rəisi arasında olan danışılarda bütün bu məsələlərlə bağlı tapşırıqların bilavasitə düşmən ölkənin baş naziri tərəfindən verildiyini ortaya çıxdı. Bu isə Ermənistanda ümumiyyətə müstəqil məhkəmə hakimiyyətinin olmaması faktını ortaya qoydu".

Siyasi sərhçi qeyd edib ki, Paşinyanın rəqiblərinə qarşı təqib və təzyiqlərinin həyata keçirilməsinin mahiyyətində onun siyasi iddialarının və növbədənənara seçkilərə məhz öz nəza-

Nailə Mehərrəmova

"Paşinyanın söylədikləri səviyyəsizlidir"

Ermənistana baş naziri Nikol Paşinyanın Azerbaycanın işğal edilmiş rayonlarının guya qondarma "Dağılıq Qarabağ Respublikası"nın tərkib hissəsi olmasının kimi bəyanatlarını erməni usağı belən söyləməz. Bu adam baş nazirdir və işğal faktını müxtəlif ellaməli şüru ilə pərdələməyə və işğal edilmiş ərazilərin geriye qaytarılmasını çox bəsit, eləcə də yerbeyin ifadələrlə izah etməyə çalışır. Sözün əsl mənasında siyasetçi, ölkənin başında duran bir adam üçün onun intellektual səviyyəsinin, beynəlxalq münasibətləri qavrama qabiliyyətinin ne qədər bəsit və aşağı səviyyədə olduğunu aydın surətdə göstərir". Bunu SİA-ya açıqlamasında politoloq Qabil Hüseynli deyib.

Onun sözlərinə görə, uzun müddətdir ki, işğal edilmiş ərazilərin geriye qaytarılması istiqamətində ATƏT-in seyliyi var: "Azerbaycan və Ermənistən arasında işğal edilmiş torpaqların geri qaytarılması ilə bağlı danışçılar prosesi var. Danışçılar prosesinin 23 ilə yaxın bir tarixi var. Yəni xeyli məsafə qət edilib amma nəticə hələ də qənaətbəxş deyil. Ermənistana küçədən gəlmüş yeni başçısı bu məsələlərə dərakecə ilə münasibet bildirək sanki danışçılar prosesinin lazımlığı olmadığını və Azerbaycanın işğal edilmiş ərazilərinin qaytarılmayacağı barədə sərsəm ifadələrlə fikrini izah etməyə çalışır. Təbii ki, burada da iki xalqa əbədi düşmənliyi çağırış var. Azerbaycan xalqı öz torpağının uğrunda sonuncu adəmən qədər mübarizə aparmışa hazırlıdır. Ölkənin siyasi rəhbərliyinə belə sərsəm fikri o deməkdir ki, bu bölgəni uzunmüddəli qarışdırmalara və xaosa cəlb etmək istəyir.

Azerbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev ATƏT-in baş katibi Tomas Qremingeri qəbul edərək çox ciddi surətdə bildirdi ki, Ermənistana danışçıları pozmaq həddini tutur. ATƏT isə bu məsələlərə hələ də laqeyd yanaşır və Ermənistana təzyiq göstərmir. Ermənistana rəhbərliyi bundan sonrakı dövrə də danışçılar prosesini pozmağa davam edəcək, bunun bütün məsuliyyəti Ermənistən tərəfinin və şəxsən Paşinyanın üzərinə düşəcək".

Ermənistanda siyasi böhran dərinləşir

Ermənistanda hökm sürən siyasi böhran dərinləşir. Təhlükəsizlik Xidmətinin direktoru Arthur Vanetsyan ile Xüsusi İstintaq Xidmetinin rəisi Sasun Xaçatryan arasındaki telefon danışığının səs yazısı ölkə ictimaiyyətinin sərt reaksiyasına səbəb olub. AZERTAC erməni KİV-lərinə istinadla xəbər verir ki, Ermənistən iki xüsusi xidmet orqanı rəhbərinin telefon danışığına dair səs yazısı ölkənin hakim dairələrində kimin hansı maraqlara xidmət etdiyini üzə çıxarıb. Bu hadisə səriştəsiz komanda üzvlərini və onlara göstərmiş verən baş naziri çətin vəziyyətə salıb.

Erməni politoloqların sözlərinə görə, bu, sübut edir ki, Ermənistəndəki həbsler siyasi maraqla daşıyır. Səs yazısında Vanetsyan sabiq prezident Köçəryanın işinə baxan hakimlə səhəbtindən danışır. O, hakimə keçmiş prezidentin həbsi haqqında qərar verməyi tapşırır. Ermənistən parlamentinin vitse-spikeri Eduard Şarmazanov bu qalmaqala münasibət bildirək qeyd edib ki, Paşinyanı monarch elan etmək lazımdır. O, özü kimi nə vaxt həbs etmək lazımdır qərar verecək. Şarmazanovun sözlərinə görə, eger orta əsrlərdə "dövlət mənəm" deyirdilərse, ölkənin indiki hakimiyyəti da ha da irəli gedib və "dövlət mənimdir" deyir. Paşinyan əsəbiləşən kimi sağa-sola təhdidlər yağıdır, Təhlükəsizlik Xidmetindən kömək istəyir.

Paşinyanın siyasi rezonans doğura biləcek həbslərə görə məsuliyyət daşıdığını bildirən Köçəryan isə erməni cəmiyyətinin yeni diktator qazandığını deyib. Köçəryanın ironiyası Paşinyanı özündən çıxarıb. İrəvan meriyyəsi funksiyasını yerinə yetirən Ağsaqqallar Şurasına seçkilər kampaniyası çərçivəsində keçirilən mitinqdə emosiyalarına hakim ola bilməyen baş nazir ölkənin xüsusi xidmət orqanlarının danışıqlarının gizli şəkildə dinişnəlməsini xəyanət, dövlətçiliyə qarşı cinayət adlandırbır. Paşinyan Köçəryan və Sarkisyanın mənimsədikləri pulları könüllü olaraq dövlətə qaytarmayı da tövsiye edib. Bildirib ki, onlar 20 ilə yaxın müddədə ölkəni talayaraq var-dövlətə sahib olublar. O, bütün həbslərin məsuliyyətini üzərinə götürdüyüünü də bəyan edib.

ATƏT nəticəsiz mövsümi səfərlərlə öz nüfuzunu sual altında qoyur

Ermənistanın yeni hakimiyyətinin özbaşnalığına son qoyulmalıdır

Avropa Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibinin Azərbaycana səfəri başlayıb. Tomas Qreminger ölkə müdərəsə səfərdədir. Səfər çərçivəsində Azərbaycanla ATƏT arasında əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirəsi nəzərdə tutulur və Baş katibin bir sıra rəsmi görüşləri planlaşdırılır. Bu baxımdan, indi təkcə T.Qremingerin deyil, ümumilikdə, ATƏT kimi bir təşkilatın fealiyyəti ölkə ictimaiyyətinin diqqət mərkəzindədir.

Maraqlıdır, ATƏT rəsmisinin bu səfərləri nə vəd edir? Hansı nəticələr gözləmek, nə kimi dəyişikliye ümidi etmək olar? Bu gün Qarabağ danışçılarında iştirak edən ATƏT, BMT kimi təşkilatlar, qurumlar, hətta vasitəçi ölkələr məsuliyyəti Yerevan və Bakının üzərinə yükləyir, məsələn, rusiyalı diplomat Sergey Lavrov, "hər şey munaqışın tərəflərində asılıdır" bəyanatı ilə çıxış edir, onların bu istiqamətdə məsuliyyətdən boyun qaçıran fealiyyətdən hansıa gözlənti inandırıcı ola bilərmi? Məhz buna görə, hətta araşdırmaçılar belə hesab edirlər ki, vahid mövqə olsaydı, regionda maraqlar toqquşmasaydı, Azərbaycan və Ermənistanı hansıa bir sülh sazişinə razılaşdırımlar o qədər də çetin olmazdı.

Doğrudur, başda ATƏT olmaqla, beynəlxalq təşkilatların tərəflərə təsir imkanları və sülhə məcbur etmə mexanizmləri mövcud deyil. İllerle davam edən müzakirələr zamanı belə bir mexanizmin, məsələnin həllinə hesablanmış təsir və təzyiq mexanizminin olmadığı göz qabağındadır. Lakin beynəlxalq təşkilatların öz aralarında razılığa gələ biləcəyi təqdirdə, munaqışının həllinə nail olmaq mümkündür. Daha dəqiq deyək, Qarabağ munaqışında səhbet təkcə Azərbaycan və Ermənistandan yox, dünya siyasi səhnəsinin əsas oyuncularının maraqlarının toqquşmasından gedir. Maraqların toqquşması vahid mövqə nümayiş etdirməyə imkan vermir və məhz vahid mövqeyin olmaması da Ermənistən saymazlığına, nəticədə munaqışının həllinin uzanmasına zəmin yaradır. Rəsmi Yerevan emindir ki, vasitəçilərin "müzəssir Ermənistəndir" kimi bəyanatı olsa da, onlara qarşı beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən ciddi təzyiq təbirlərine əl atılmayacaq.

Qarabağ munaqışının həlli vacibdir və ən yaxın zamanda təmin edilməlidir

Müzakirələrin formal xarakter daşıdığı artıq dünya ictimaiyyəti üçün sərr deyil. Vasitəçi dövlətlər də, beynəlxalq təşkilatlar da, başda ele ATƏT özü də məsələnin müzakirəsinə nəzərəçarpacaq dərəcədə formal yanmış. Amma onlar bilməlidir və bilirlər ki, bu formal yanaşma, heç də o demək deyil ki, Dağlıq Qarabağla bağlı danışçılar son-suza qədər davam edəcək və nəticəyə ümidi etmək olmaz. Danışçılar prosesini uzatmaq, mövcud status-kvonu uzun müddət qoruyub-saxlamaq mümkün deyil. Doğrudur, müzakirələri, periodik olaraq davam etdirməkdə rəsmi Yerevan maraqlıdır. Lakin Ermənistən bölgədə və dünyada yeganə dövlət deyil ki, yalnız onun maraqlarının təmin olunması ilə messəla öz həllini tapsın.

Nəzərə almaq lazımdır ki, münaqışın mümkün eskalasiyası Rusiya üçün də, Qərb üçün də risk deməkdir və regional enerji layihələri üçün də təhlükədir. Savaşın başlayacağı təqdirdə proseslər İran və Türkiyənin də müdaxile edə biləcəyi ehtimalı inkar edilə bilməz və bu da, öz növbəsində, artıq regional savaş anlamına gelir. Deməli, Qarabağ münaqışının həlli vacibdir və ən yaxın zamanda təmin edilməlidir.

ATƏT kimi nüfuzlu bir təşkilat Qarabağ münaqışının həlli istiqamətdən ne edə bilib, nəye nail olub bu vaxta qədər? Öten 24 il ərzində münaqışının həlli istiqamətdən heç bir nəticə hasil etməyen ATƏT, görəsən, hansı işlə məşğul olub və fealiyyəti ne ilə xarakterize edilə bilər? Ne vaxta qədər davam edəcək bu nəticəsiz səfərlər? Ne BMT qətnaməleri, ne Lissabon sammitinin qərarları həyata keçməyib. Ermənistən tərəfi heç bir qərara, heç bir qətnaməyə məhəl qoymur və onları kobud şəkildə pozur. Görəsən, bu təşkilatlar fərqli dərmiş ki, bu işgalçi dövlət Azərbaycan torpaqlarını işğaldə saxlamaqdə davam etmək yənə, beynəlxalq təşkilatların qərar və qətnamələrinə, nəticədə, onların özlərinə saymazlıq və hörmətsizlik edir?

Bir-birinin ardınca təşkil olunan səfərlərin, müzakirələrin fonunda Paşinyan kimi Qərb oyuncası, küçə nümayışçisi, inqilab bəhanəsi ilə hakimiyyəti ələ keçirən və dövlət çevrilisine imza atan avantürist, nəinki Qarabağ, hətta etrafındakı rayonlardan "el çəkin" mesajı verir.

Paşinyan kimi naşının ərköyünlüyü, hədsizliyinin günahkarı Ermənistən qanunsuz hərəkətlərinə göz yuman beynəlxalq təşkilatlardır

Nəyə görə isə Ermənistənə rəhbər təyin edilən kəs, qısa zaman kəsiyində, misli görünməmiş ərköyüne çevirilir və beynəlxalq normaları hesaba alırm. İmkanlarının bu qədər məhdudluğu fonunda mesajlar vermeye, iddialarla çıxış etməye hardandır cəsarət? Nikol Paşinyan hələ öz yerini bərkitməmiş, dövlət daxilində iki həkimiyətliliyi aydınlaşdırılmış, ölkəsindəki qarışıklqlara son qoymamış, geosiyasi mövqeyini müəyyən etməmiş hansı hünərlə Qarabağ barədə belə mesajlar verir və ona bu hüneri vərən kimdir? Görəsən, ATƏT-in timsalında digər beynəlxalq təşkilatlar bu ərköyünlüyü tezahür etməsində öz günahlarını dərk edirlərmi? Başa düşürərəki, zərər qədər idarəciliq təcrübəsi olmayan, bəyanatlarının, verdiyi mesajların fərqində olmayan Paşinyan kimi naşının ərköyünlüğünün, hədsizliyinin günahkarı özləridir? Bu qurumlar özləri bu avantürist nümayışçiyə meydən verdiklərinin, onun belə həyəsizliq etməsinə şərait yaratmışlarının fərqində olşalar, nəticəsiz və mövsümi səfərlərinə son qoyardılar. Erməni həyəsizliyinin, hədsizliyinin artım sürətinin böyük olduğunu nəzə-

rə alsaq, cəsarətə deyə bilərik ki, tezliklə beynəlxalq qurumların özləri bu xisletin qurbanına çevrilmək təhlükəsi qarışısındadırlar. Tezliklə Paşinyan kimi erməni mənşəli ən kiçik nümayışçı, hətta balaca bir piket iştirakçısı belə beynəlxalq qurumlar barede de mesajlar verəcəyi inkar edilə bilmez. Bir sözə, ən yaxın zamanda, ATƏT də daxil olmaqla, beynəlxalq qurumlar ikilli standartlar siyasetinin acı nəticələrini özleri də dadaçaqlar.

Azərbaycan torpaqlarını, ərazi bütövlüyü və müstəqilliyini qorumaq əzmindədir. Öləkəmiz bu vaxta qədər beynəlxalq hüquq normalarına hörmətə yanaşaraq, münaqışın sülh yolu ilə həllinə hesablanmış siyaset yürütsə də, ATƏT kimi beynəlxalq təşkilatların ugursuz siyaseti, nəticəsiz fealiyyətləri qarşılığında, her an hərbi yolla öz ərazi bütövlüğünü bərpa edə, Qarabağın ermənilər tərəfindən işğal edilmiş torpaqlarını geri qaytara bilər. Nikol Paşinyan kimi Qərəmarioneti və ümumilikdə, indi səfəlet içinde inildəyən, herbisi belə yox dərəcəsində olan Ermənistən dövləti buna əngel ola bilmez. Olsa-olsa, ortada indi mövsümi səfərlər edən beynəlxalq təşkilatların müraciətləri, savaşı saxlamaq barede yalvarışları ola bilər ki, buna da məhəl qoymamaq indi Qarabağ münaqışının, qaćqınların, yurd-yuvasını itirən insanların durumuna, işğal altında olan torpaqların durmadan talan edilməsinə, insan haqlarının, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə məhəl qoymayanlara adekvat cavabdır. Indi yalnız mövsümi və nəticəsiz səfərlərlə kifayətlənən təşkilatlar bilməlidir ki, bunun acı nəticələrini özleri hiss edəcəklər. Əvvələ, ona görə ki, hazırkı nəticəsiz və uğursuz siyaset, fealiyyət hərbi əməliyyatlara şərait yaratır və bu zaman onların fealiyyəti, ümumiyyəti, öz mənasını, öz mahiyyətini itirə bilər.

ATƏT Paşinyanın qanunvericiliyin təhlükələrinə zidd fealiyyətinə və Ermənistən rəhbərliyinin təhlükələ bəyanat və iddialarına münasibət bildirməlidir

Ermənistən yeni baş nazirinin fealiyyətə başlığı ilk günlərdə Dağlıq Qarabağ münaqışının həlli ilə bağlı bəyanatla-

rı ziddiyətlidir, populist xarakterlidir və bu güne kimi aparılmış danışçıların ruhuna və beynəlxalq qanunvericiliyin təhlükələrinə ziddir. İnsan azadlıqlarının, hüququnun alılıyinin, demokratik dəyərlərin təmin olunması, Ermənistən iqtisadi inkişafına şərait yaradılacağı və digər bu kimi şularla həkimiyətə gələn Paşinyan, azmudətli rəhbərliyi dövründə, ölkədə veziyət daha da gərginleşib və diplomatik məglubiyətlərin sayı isə durmadan artır.

Nikol Paşinyanın "Azerbaycan qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası" ile danışçılar aparmalıdır" kimi sayıqlamları qəbul edilməzdird. Azərbaycan bu kimi id-

diaları qətiyyətə redd edir. ATƏT də, öz növbəsində, Ermənistən rəhbərliyinin bu təhlükəli bəyanat və iddialarına münasibət bildirməlidir. Məlumdur ki, Azərbaycan əraziləri Ermənistən tərəfindən işğal edilib və Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejimin arxasında Ermənistən durur. Buna görə də Paşinyanın bu kimi iddiaları, sadəcə, danışçılar prosesini pozmaq məqsədi daşıyır. Lakin Ermənistən rəhbərliyi bundan sonra dövrə danışçılar prosesini pozmaqdə davam edəcəksə, bunun bütün məsuliyyəti Ermənistən tərəfinin və şəxsən Paşinyanın üzərinə düşəcək. Paşinyanın Azərbaycanın işğal edilmiş rayonlarının güya qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın tərkib hissəsi olması kimi bəyanatları, həmçinin, Ermənistən rəhbərliyinin beynəlxalq qanullara, beynəlxalq ictimaiyyətə, xüsusiələ də, ATƏT MQ həmsədrlərinə hörmətsizliyinin bariz nümunəsidir.

Görünür, Paşinyan son Rusiya səfəri zamanı üzləşdiyi uğursuzluğu bu kimi məsuliyyətsiz bəyanatlar verməklə, kompensasiya etməyə və ölkə əhalisi arasında nüfuzu qorumağa çalışır. Populist vədlər verərək, həkimiyətə gələn Paşinyan mövcud reallıqları dərk etməyə başlayıb və düşdüyü mürəkkəb durumu necə həll edəcəyini bilmir deyə, bu addımlarla həm də Azərbaycanın uğurlu siyasetinin, xüsusiələ, Prezident İlham Əliyevin Soçi səfərində əldə olunmuş mühüm nəticələrin effektini azaltmağa çalışır. Özündən əvvəlki həkimiyət mənsublarına qarşı repressiyaların təşkili, demokratiya adı altında haqların kütləvi şəkildə pozulması hallarının durmadan artması, siyasi rəqiblərinin qeyri-qanuni yollarla neytrallaşdırılması, faktiki olaraq, diktatura əsaslı idarəsinin tətbiq edilməsi, iqtisadi tənəzzülün dərinləşməsi, ölkədə veziyətin daha da pisləşməsi Paşinyanın həkimiyətdə olduğu qısa müddəti əyani şəkildə göstərən faktorlardır. Bu faktorlar Paşinyanın, demokratiya pərdəsi altında həkimiyət kürsüsünü mənimsədiyini, əslində, onun rəhbərliyi ilə Ermənistəndə çəvriilmiş olduğunu təsdiq edir. Təsdiq edir ki, Paşinyan kimi avantürist demokratiyadan komuflyaj kimi istifadə edib və həkimiyətə oturandan, daha doğrusu, çəvriilmiş edəndən sonra demokratiya arxa plana keçib və maskası cırılan bu küçə nümayişi öz diktatura rejimini qurur.

ATƏT bu kimi faktorlara bigane yanaşmamalıdır. Müvafiq təsir imkanlarından istifadə etməklə, Ermənistən yeni həkimiyətinin özbaşnalığına son qoyulmalıdır.

Inam HACIYEV

TƏRS BAXIŞ

Xədicə İsmayılin Əli Kərimliyə qarşı fəallığı

Və ya yenidən “torbada pişik var”

AXCP sədri Əli Kərimli və “araşdırmaçı jurnalist” Xədicə İsmayılin arasında uzun illərdir ki, davam edən qarşidurma bu dəfə daha kəskin şəkildə müşahidə edilməkdədir. Maraqlısı da budur ki, hazırda mitinq mövsumu olmamasına rəğmən, X.Ismayılin birdən-bire AXCP və “Milli Şura” cütlüğünün bu uğursuzluqlarını onların üzünə vurub. Bu isə, belə deməyə əsas verir ki, hazırda da “siyasi məhbəs” siyahıları üstündə dava-şava edən tərəflər bir-birlərinə qarşı ittihamlarını tükəndirərkən, daha önceki məsələləri yenidən ictimailəşdirməyə başlayırlar.

Hətta təhqirlərə rəvac verən pul hərisləri bunu özlərinə, necə deyərlər, peşə seçiblər

Məsələ ondadır ki, X.Ismayılin “Milli Şura”nın “Məhsul” stadionunda keçirdiyi uğursuzluqla nəticələnən mitinqləri, növbəti dəfə tənqid edib və bildirib ki, “lədərlər” qorxduqları üçün onlara icazə verilən mekandan keñara çıxmış istəmirler. “Mənəcə, “Məhsul”dan kənarə çıxmamanın bir səbəbi də var”, deyə sosial şəbəkədə status paylaşan X.Ismayılin, necə deyərlər, payız öncəsi bəribaşdan

AXCP və “Milli Şura”nın planlaşdırıldığı aksiyaları hədəfə alıb, onları qorxaq adlandırdı. Beləliklə, bəlli səbəbdən, yenidən barışmaz düşmənlərə çevrilən tərəflər, hətta ictimai mövzu ortada olmadan belə, köhnə palanlarını eşməkla məşgül olurlar. Ancaq X.Ismayılin Ə.Kərimliyə qarşılıq yazdığı ifadələrin doğruluğuna da şübhə etmək olmaz. Məsələn, o, yazıb ki, bu vaxta qədər keçirilən mitinqlərin heç bir siyasi əhəmiyyəti yoxdur, bu aksiyalar, əslində, şou xarakterlidir və s.

Bir sıra siyasi ekspertlər də, zaman-zaman bu iki cinahın savaşını bu cür xarakterizə ediblər ki, onların qarşidurmalarının kökündə qrant qazanmaq faktoru dayanır. Bir-birlərini xarici təşkilatlar qarşısında gözden salmaq üçün, hətta təhqirlərə rəvac verən pul hərisləri bunu özlərinə, necə deyərlər, peşə seçiblər.

Emin Milli-Xədicə İsmayılin cütlüyü AXCP sədrinə necə qalib gəldilər?

R.RƏSULOV

Müxalifətin sonu çatıb

Mais Səfərli: “Müxalif partiya sədrləri bir-birlərinə nifrat edirlər”

Son vaxtlar müxalifət düssərgəsində ittihamlar seriyası və qarşidurmanın miqyası bir qədər genişlənib. Səbəb də önə çıxmış və xaricdən verilən maliyyə yardımılara daha çox sahib olmaqdır. Ancaq məlumatlara və aparılan araşdırmalara əsasən, demək olar ki, iddiaların sayı çox olsa da, qarşidurmada qazanan olmayıacaq. Çünkü qüvvələrin kifayət qədər olmaması və xaricdəki maliyyə fondlarının müxalifət-dən üz döndərməsi proqnozların əsaslı olduğunu təsdiq-ləyir.

Bununla belə, “Yurdaş” partiyasının sədri Mais Səfərli bildirdi ki, müxalifət düssərgəsində heç vaxt qarşidurmalar səngirmeyibdir: “Sadəcə olaraq, bəzi hallarda çəkişmələr ikinçi plana keçib, bəzi hallarda isə açıq şəkildə bunlar bir-biri ilə dava-dalaş ediblər. Artıq bu, radikal müxalifət düssərgəsinə xarakterizə edən əsas faktorlardan biridir. Hələ də başa düşmək olmur ki, bunlar hansı birincilik uğurunda mübarizə aparırlar. Yəni bunların hər biri özünü ana müxalifət hesab etmek istəyir və ana

müxalifətçilik uğrunda mübarizə aparırlar. Əslində, siyasi nezəriyyelərə görə, ana müxalifət iqtidardan sonra parlamentde, seçkilərde ikinci yeri tutan partiyaya deyirlər. Amma göründüyü kimi, heç bir radikal müxalifətin nümayəndələri nəinki parlamente, heç onun həndəvərinə də yaxın düşə bilməyiblər. Demek olar ki, müxalifət düssərgəsini təmsil edən şəxsler, bu illər ərzində, keçirilən bütün seçkilər uduza-uduza gəliblər. Bunnar hansı birincilik uğrunda mübarizə apara bilərlər. Sadəcə olaraq, müxalif partiya sədrləri bir-birlərinə nifrat edirlər”.

M.Səfərlinin sözlərinə görə, müxalifət Qərb də Azərbaycanı istəməyen dairələrin yanında özlərini daha Azərbaycanda təsirli qüvvə olduqlarını göstərməyə çalışır: “Əslində, bu

güvvələr, artıq çoxdan cəmiyyətin və ictimaiyyətin elektoratının dəstəyini itirmiş qüvvələrdir. Sadəcə olaraq, onlar, sənki bir uşaq oyunu oynayırlar. Yeni uşaqlar uşaqlıqda evçik oyunu oynadıqları kimi, onlar da balaca uşaqlar kimi, evçik oyunu oynayırlar”.

“Düşünmək oları ki, müxalifətin aparıcı simalarının bir-birindən üz döndərməsi və yeri geləndə, sosial şəbəkelərdə bir-birini gözden salmağa çalışmalari hansısa maraqları təmin etməyə hesablanıb” sualına cavab olaraq, partiya sədri bildirdi ki, əger doğrudan da, onların Azərbaycanın inkişafı və irəli getməsi ilə bağlı hansısa alternativ, müstərək bir çəngişləri, programları və platformları olsayıdı, beli, bunlar yəqin ki, nə isə Azərbaycan üçün bir iş görmək istəyirlər: “Amma bunların hər birinin ayri-ayrılıqlıda özlərini bir qüvvə hesab etməsi, yalnız özlərinin fikirləşməsi, hər şeyi öz adlarına çıxarmağa çalışmalari, ondan xəber verir ki, heç bir güvvələri və ictimai-siyasi proseslərə təsirləri olmayan bu adamlar yalnız öz maraqları və gündəmdə qalmaları üçün çalışırlar”.

GÜLYANƏ

Erməni riyakarlığına mübtəla olanlar

Müxalifət partiya sədrlərinin adları və əməlləri hər kəsə bəllidir

Bu gün hamiya bəllidir ki, dağıdıcı müxalifətin, nəinki bugünkü, ümumiyyətlə, atlığı bütün addımlar xaricdəki erməni lobbi təşkilatlarının və xaricdəki anti-Azərbaycan qüvvələrinin fəaliyyəti ilə paralellik təşkil edir.

Azərbaycan dövlətinə və millətinə qarşı anti-təbliğat kampaniyası aparan erməni lobbisinin vəsitsinə əvvəl məzhduların təşkilatları təşkilatının əsasında fəaliyyət göstərən düşərgə “liderləri” olan Əli Kərimli, İsa Qəmərli, Arif Hacılı, Cəmil Həsənli, Leyla Yunus, Xədicə İsmayılin, Rüstəm İbrahimbəyov, Əkrem Əylisli kimi bədnam ənsürlər azərbaycanlıları təhqir edən ermənipərest təbliğatı aparmaqdan bələ usanmayıblar. Xüsusi, özünü demokratik qüvvələrin “Milli Şura”sı adlandıran qondarma qurum yaradığı gündən indiyədək ermənilərə xüsusi rəğbəti ilə seçilir. O da faktdır ki, dağıdıcı müxalifətlər Azərbaycan əleyhinə olan bütün məsələləri dəstəkləyirlər. Bu mənada, “Milli Şura” şineline girən nəzərlər ermənilərə dost deyib, onları qardaş kimi qəbul etdiklərini etiraf edirlər. Elə götürək, “Milli Şura”nın sabiq sədri Rüstəm İbrahimbəyovu. Hər zaman ermənilərə xüsusi simpatiyası ilə seçilən bu adam hesab edir ki, ermənilər azərbaycanlıların düşməni deyil: “Ancaq mən səmimi-qələbdən əminəm ki, biz erməni xalqı ilə düşmən deyilik və gec-tez, mütələq barişəcəyi. Ermənistən və Azərbaycan xalqları baş verənlərə görə günahkar deyillər”. Bir də R.İbrahimbəyovun bitməyən erməni sevgisini etiraf etməsi ilk dəfə deyil. Məhz onun 2008-ci ilə Rusiya mətbuatına verdiyi müsahibədə də bu sevgisini gizlətmədiyi, ermənilərə rəğbət bəslədiyi vurğulamışdır. Bu gün də R.İbrahimbəyovun ən yaxın silahdaşları, məhz ermənilərdir.

“Milli Şura”nın sədri C.Həsənli de ermənilərə sevgisinin heç də İbrahimbəyovdan az olmadığını bildirib. Bu isə, bir dəha C.Həsənlinin əsl xisəsini ortaya qoydu. Bir məqamı da xatırlatmaq yerinə düşər: bu adamın “sevgili millət, uca xalq” xitabi çap olunmuşdu. Sual ortaya çıxır: C.Həsənli günahsız azərbaycanlıları qətə yetirən, insanları evlərində didərgin salan, erməniləri özlərinə dost sayan bu satqın və cinayətkarlardan başqa münasibet gözləmək olmaz. Bir medalın o biri üzü olan Ə.Əylisli də “Daş yuxular”ında ermənilərə olan məhəbbətini nümayiş etdirir: “Ermeni olsaydım, bundan xəcalət çəkməzdim”. Haqlı olaraq, cəmiyyət Ə.Əylisliyə etirazını bildirdi və o, qazandığı bütün titullardan məhrum edildi.

Bu siyahi uzandıqca-uzanır. “at ilxisi, köpəy sürüsü olan bu satqınlardan “Ayna” və “Zerkalo” qəzetlərinin əməkdaşı Rauf Mirqədirov da ermənilərə iş birliyinə görə həbs edilib. Barəsində vətənə xəyanət maddesi ilə cinayət işi açılan Mirqədirov 2008-ci ilin aprelində etibarən Ermənistən xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşları tərəfindən məxfi əməkdaşlığı cəlb edilmiş, onların tapşırıqları əsasında Azərbaycana qarşı düşməncilik fəaliyyəti aparılmışında istifadə üçün ölkədəki ictimai-siyasi, hərbi sahədəki vəzifəyə, həmçinin, dövlət sirri təşkil edən digər məlumatları fotosəkillər və sxemlər vasitəsilə düşmənə ötürürmüş.

Azərbaycan dövlətinin əleyhinə çirkin kampaniya aparan jurnalıst X.Ismayılin da xüsusi erməni sevgisi ilə yaşayınlardandır. Azərbaycanda erməni sevgisi ilə alış-bayan Leyla və Arif Yunusovlar ermənilərin maraqlarına xidmət edən addımlar atıblar. “Hüquq müdafiəcisi” pərdəsi altında çirkin işlərə bulaşan Leyla Yunus həbsindən əvvəl “siyasi məhbəs” kartından istifadə edərək, külli miqdarda pullar qazanırdı. Bu pullar isə, ona erməni lobbisi və ya onların maliyyələşdirildiyi təşkilatlar tərəfindən ayrılrı. Eyni zamanda, L.Yunus və A.Yunus fəaliyyətinin bütün dövrlərində antimilli, anti-Azərbaycan mövqeyi ilə tanınır. L.Yunus hər zaman etiraf edib ki, onun təşkilatı, həmçinin, özü və əri illərdir ermənilərə işbirliyindədir, müttefiqidlər.

Uzun illərdir Amerikada yaşayış ACP-nin keçmiş sədri Rəsul Quliyev hesab edir ki, ermənilər bizim düşmənimiz deyil. Bu baxımdan, o, düşmənə nifrat etmədiyi sosial şəbəkələr vasitəsilə açıq-aşkar bəyan etməklə əsl simasını göstərmiş oldu. Çünkü belələrinin damarlarında illərlə xəyanət qanı axıb. Lənet olsun bu xəyanətkarlarla!

Rəfiqə HÜSEYNOVA

XX əsrin əvvəllərində qadın hüquqlarını müdafiə edən mətbuat organları

XX əsrin əvvəllərində “İşiq” kimisir qadın mətbuat organının meydana çıxmazı Azərbaycan qadınının ciddi bir ictimai qüvvəyə çevrilməsinə təsdiq edən əlamətlərdən biridir. Burada və digər mətbuat organlarının səhifelerində qadın müəlliflərinin çıxışlarının intensivləşməsi, müxtəlif mövqeli müəlliflərlər fikir mübadiləsində, onların öz mövqelerini daha inamlı ortaya qoymaları və s. bir dəha göstərirdi ki, Azərbaycan mətbuatının qadın azadlığı uğrunda apardığı çoxsahəli, çətin mübarizəsi nəticəsiz qalmamışdır. Əksine, cəmiyyətin müxtəlif dairələri içerisinde qadın problemləri üzrə mütərəqqi mövqə və meyillərin meydana çıxış, getdikcə daha da güclənməsinə dəstək verən amil olmuşdur.

Tarix elmləri namizədi Amalya Qasımovanın yazdığına görə, “İşiq”ın ilk sayı 1911-ci il yanvarın 22-də çapdan çıxmış, nəşri 1912-ci ilin sonuna dek davam etmiş, bu müddətdə, onun 68 nömrəsi buraxılmışdır. Qəzeti birinci səhifəsində başlığın altında: “İndilikdə heftəde bir dəfə - şənbə günləri nəşr olunaçaq təriyeyi-ətfala, ədəbiyyata, təbabət və evdarlıqla dair xanımlar qəzetəsidir”. Onun altında isə rusca: “Yejenedelnaya qazeta” sözüleri yazılmışdır. Qəzeti aşağıdakı bölmələri var idi: Telimi-nisvan (Qadınların telimi); Vəzayefe-veytiyyə (Meşit məsələləri); Hüquqi-müslüme (Müsəlman qadınının bugünü) və ya Bəcərlərimə bir neçə söz; Təbabətə dair; Ədəbiyyat; Evdarlıq, Xəbərlər, Elanlar. “İşiq”ın redaktoru Xədicə Ələddin qızı Əlibəyova Azərbaycanın ziyanlı qadınlarından biri idi. O, 1884-cü ildə Tiflisde ruhani ailəsində anadan olmuşdur. İlk təhsilini Rus-Qız Gimnaziyasında almış, sonra Zaqafqaziya Olginskaya Məməlik İstitutunda oxumuşdur. Hüquqşunas Mustafa bəy Əlibəyovla aile qurmuşdu. Azərbaycan qadınlarının həyatında, qadın xeyriyyə cəmiyyətlərinin işində yaxından iştirak edirdi. “İşiq” qəzeti fəaliyyətini dəyandırıldıqdan sonra Şəkiyə köçərkə həkim-ginekoloq işləmiş, ömrünün sonuna yaxın Bakıya qayıtmışdır. 1961-ci ildə burada vefat etmişdir. “İşiq”ın naşarı Mustafa bəy Mirzə Cabbarbəy oğlu Əlibəyov 1872-ci ildə Şəkidə anadan olmuşdur. İlk təhsilini Şəkide almış, burada ərəb və rus dillerini öyrənmiş, Tiflis Gimnaziyasında oxumuşdur. Hüquqşunas, vəkil, jurnalist kimi tanınmışdır. Bakıda böyük nüfuza malik idi. 1937-ci ildə həbs edilərək repressiya olunmuş, 1943-cü ildə Sibirde vefat etmiş, 1991-ci ildə bərəət almışdır.

“İşiq” qəzeti ətrafında müəllim, həkim, şair qadınlar toplamışdı. İnqilabdan əvvəl Şəki və Bakı qız məktəblərində dərs demiş pedagoq Nabat Nərimanova, həkim Əmine xanım Batrişina, Çayqıraqlı Həyat xanım, Həlimə xatun Axundova, Xurəman Rəhimbəyəzadə, onun anası Asya Axundova, Maral xanım Nəbi-zade və başqaları qəzətə tez-tez məqalələr, şeirlər göndərir, yerlərdə qadınların acınacaqlı həyatından söz açırdılar. “İşiq” qəzətində axund, molla və qazilar da çıxış etmişlər. Mustafa bəy Əlibəyov qəzətə həm

rus, həm də Azərbaycan dillerində məqalələr yazırı. “İşiq” qəzeti səhifələrində həm qadın hüququnu məhdudlaşdırı, onu ağıl və zekaca zeif adlandıran yazılar, həm də elm, təhsil ardınca gedib dörd divar arasından çıxmaga səsleyən yazılar dərc edilmişdir.

İsmayılov bəy Əliyarov qadınları başa salırı ki, onlar da kişilərlə eyni mövqə tutub deyirdi: “Bu vaxta qədər o biçarələri öz zülmünüz ilə söyüb, onlarda olan bütün hissi insaniyyəti öldürdü. Dəxi bəsdir onları dilibağılı heyvan dərəcəsinə getirdiniz. Dəxi bəsdir o zeifləri cinlər, perilər, tilsimlər, cadugərlər fərmanına verib, onları hər bir hoqqabaz fəlçilərin, şəbedəbaz düşüngülərin elində oyun-oyunaq etdiniz. Nə qədər ki, arvadlar axund, hacı, molla babanın və onun kimi həzrətlərin şəriətdən xaric hökmələri ilə dolanırlarla, hərgiz demək olmaz ki, müsəlman milleti tərəqqi edib qeyri-milletlər kimi səadətə yetəcəkdir”.

“Hüquqi müslimə” və “Övrət, millet anasıdır” başlıqları altında, müntəzəm olaraq, Həlimə xatun Axundova çıxış edirdi. H.Axundova öz məqalələrində qadının kölə vəziyyətinin köklərini axtarır tapmağa çalışır. O, ailədə qızların sevilməməsini və azyaşlı qızların əre verilməsini tərəqqi edirdi: “Onlar anadan olandan ta gəzənə kimi, qanad altında olurlar. Elə ki, 6-7 yaşına çatdı, onun üçün əlvan parçalardan bir uşaq misali qayırib, verirərək o biçarənin qucağına ki, indidən uşağı ne cür qucaqda tutmağı və bu kimi əməlləri düşünün. 12-13 yaşına çatanda, biçarəni başalarlar əre verməye”. H.Axundova göstərirdi ki, qadın ər evində xoşbəxtlik və saadət tapmir. Əksinə, elə ki, uşağı oldu, biçarənin günü qara olur. Həm ev işi, həm də uşaq saxlamaq, habelə, ər zülmü ona göz açmağa imkan vermir. Belə güzərən keçirən savadsız bir qadın isə əvladına təlim-tərbiyə verə hilməz. O, qadınları öz hüquqlarını başa düşməyə səsleyirdi: “Bəs bunlar, hamısı elmsizlikdən. Əger biz əvrət təfəssində elm ola, öz hüququmuzu başa düşüb, öz vəzifəmizi anlayıb, bu cür bələlər mübtəla olmardı”.

A.Qasımovan yazır: “Həlimə xatun qadınları öz hüququnu başa düşməyə çağırırı: “Bacılarım, qeyrət vaxtıdır... Dəxi durmaq zamanı keçidi. Bizlərə elm lazımdır. Bundan ötrü oxuyub, oxudub, təriyə alib, təriyə vermək lazımdır, Bizlərə elm lazımdır. Elm... Elm... Elm...”. O, zülmə, haqıslığa qarşı çıxaraq, “İnsan olduğumuz halda, bizimla insan kimi rəftər edilməlidir” deyir.

“Bacılarımı bir neçə söz” başlıqlı məqaləsində Çayqıraqlı Həyat xanım alovlu çıxış edirdi. O: “qız xeylərinin oxumaq nəyinə lazımdır, bir namaz surəsini bildi bəsdir” deyənlərə qarşı çıxaraq, bacıları “istibdad altından azad olmağa, hərəkətə gəlməye” çağırırı. Qadınlar redaksiyaya göndərdikləri məktublarında öz hüquqsuz vəziyyətlərindən şikayətlərin, məktəbler açılmasını tələb edirdilər. “Dörd divar arasında elm-dən, mərifətdən, insaniyyətdən bəhərə qalıb, bu dünyadan getmək bi-

zim üçün eyib deyilmə?” deyə Çayqıraqlı Həyat xanım bacılarını fəaliyyətə səsleyirdi. Gəncəli Xurəman xanım Bəyazadə elmə yüksək qiymət verir və bacılarını bu nadir incini elde etməyə səsleyirdi: “Yazılıq deyilsinizmi? Gedib birinə cariye olacaqsınız. Bacılarım, bunu da bilmelisiniz ki, hər şey çoxaldıqca ucuzlaşar, fəqat, elm çoxaldıqda bahalanar”. Zərif Əfəndiquliyev rus və Avropa qadınlarının öz hüquqlarını müdafiə üçün cəmiyyətlər yaratdıqlarını, oraya toplaş problemərini müzakirə etdiklərini, müsəlman xanımları üçün də būcūr cəmiyyətlər yaratmağın vaxtinin çatdığını qeyd edirdi:

“İndiki zamanda maarif və hüquq bəresində fəxr edən Avropa xanımı bizim şəriətimizin arvadlara verdiyi hüquqi-şərəfləri cəhətdən bu hüquqlara nail ola bilərdilərmi?” deyə soruşur və öz hökmünü də bildirirdi: “Bəsdir müsəlmanlar! Vaxtdır, qardaşlar, millet analarını böylə zülm içinde saxlamaq!” “İşiq” qəzətinin “Təlimi-nisvan” bölümündə verilən materiallar maarifçilik baxımından diqqətəlayiqdir. Bu yazılarında, doğru olaraq göstərilir ki, əvladın tərbiyəsi valideynin tərbiyəsi ilə bağlıdır. Müsəlman qız məktəbinin türk dili müəllimi N.Nərimanova ananın öhdəsinə düşən vəzifələrin validəlik, mürəbbiyyəlik, rəfiqlik və vərəsəlikdən ibarət olduğunu qeyd edirdi.

Müəlliflər səbüt etməyə çalışırdılar ki, oxumaq, elm, təhsil almaq, nəinki kişilər, bəlkə onlardan daha çox qadınlara lazımdır. Çünkü onlar uşağın tərbiyəsinə baxırlar. Əger ananın elmi və tərbiyəsi olmasa, onda öz uşağına da tərbiyə verə bilməz”.

Şamaxı Qız Məktəbinin müəllimi Gövhər Şövqiyə yazır ki, biz, hələ bu XX əsrə belə hüquqdan məhrumluq və cəhalət məhbəsində əsirik. Milletlərin tərəqqisi kişilərin tərəqqisi ilə deyil, qadınların tərəqqisi ilə ölçülür. Ona görə də, təlim-tərbiyə ocaqlarının sayını artırıb, qızları məktəbə cəlb etməliyik. “İşiq”ın redaktoru X.Əlibəyova qəzətində “Vəzayefe - beytiiye” başlığı altında məqalələr verirdi. Aile-məşit mövzusunda yazılmış bu materiallar qəzətin eksər nömrələrində dərc olunmuşdur. “Təbabətə dair” şöbəsindəki materialları çox zaman Xədicə xanım özü və həkim Əmine xanım Batırışına yazardı.

A.Qasımovanın qeyd etdiyi kimi, əsrin əvvəlindən başlayaraq, mətbuatın əsas mövzusuna çevrilmiş qadın azadlığı probleminə “İşiq” necə yanaşırı? Qəzət, bir tərəfdən, mədəni tərəqqi və elm öyrənməyin əhəmiyyətindən bəhs edir, digər tərəfdən, çadranı təbliği edərək, örtülüyü haqq qazandırır, din və şəriət çərçivəsini üstün tutur. Bu da təsadüfi deyildi, Axund, molla və qazilar “İşiq” qəzətinə məktublar göndərərək, onun işinə istiqamət verir, qadın azadlığı problemi etrafında müzakirə açılmasının, hicab məsələsinin qadınların xeyrə həll olunmasının qarşısını almağa çalışırdılar.

Qadın ağlına, zekasına şübhə ile yanaşan bir çox ziyali “övrətəri” kişilərə nisbətən eql və fərasətləri zəif, onlardan birisi də Bakıda minbərdən camaata: “Hər kim “İşiq” qəzətini oxusa,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fonduun maliyyətə ilə “İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

qəlbəri lətif və nazik” kimi xarakterizə edərək, bunun əvəzində, səliqə, duyğu, səbr və qərar kimi gözəl siyətlərin onlarda qərar tapdıq fikrini yayırlar. “Arvadların ruh və cismində tab və qüvvəti kişilərinkindən kəndir. Onlar ancaq yüngül işləri ifa etmək üçün yaranıblar” deyə bu ziyanlılar qadının səhərdən-axşamaca mətbəxde çalışmasına haqq qazanırırdılar.

X.Əlibəyova qadına təlim və tərbiyənin vacib olduğunu təsdiq edir, lakin onun fikrincə, bu tərbiyə ana dili və şəriətin, evdarlıq işlərini öyrənib-bilməkdən ibarət olmalıdır.

Nəşrə başladığı zaman qəzətin tirajı kifayət qədər idi. Lakin ilin ortasına yaxın müəlliflərin çoxu onunla əməkdaşlığı kəsib, şeir və məqalələr göndərmirlər. “İşiq” “Təssüflər olsun” adlı yazıda nəşrə başlayarkən, onu alqışlayan, təbrikər yanan, öz hüquqlarını müdafiəyə qalxan qadınlarla üz tutaraq deyirdi: “Vətəne xidmətələri olur? Bağbanı köçmüş, bağçası viran olub, gülləri solmuş, bülbüller kimi haraya qaçıb dağılışdırı”.

Qəzət vəziyyətdən çıxış yolu axarları. Nəşri, necə olur-olsun, qorub-saxlamağa çalışan Xədicə xanım hələ 1911-ci ildə nüfuzlu ruhnilər məktublar yazır, onlardan məsləhət isteyirdi: “Ümidvaram ki, gösterdiyimiz xətt ilə hərəkət edib kənara çıxmayım”. Göstərdiyi cəhdələr nəticəsiz qalan X.Əlibəyova ümidiş vəziyyətə düşərək yazırı: “Ruhani atalarımızın bir neçəsi bishis bir heyləl kimi etiraz edib, qəzətimizi geri göndərdilər. Onlardan birisi də Bakıda minbərdən camaata: “Hər kim “İşiq” qəzətini oxusa,

kafirdir”, “Hər kimin evində “İşiq” qəzeti olsa, o ev murdaridir” buyurmuşdur. “Çünki övrət qəzətəsinin olması qiymət nişanəsidir” deyə isbata çalışmışdır. Qardaşlarım, bacılarım! Bundan sonra heç kəsə ümid bağlamayıb, ciddi-cəhd ilə özünü, qardaş və bacılarımı qaralıqdan işığa çıxarmağa çalışılasın”. Qəzət bu cür çətinliklərlə bir il daha nəşr olunduqdan sonra fəaliyyətini dayandırdı.

“İşiq” qəzeti, bütün islam ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da qadına köhnə münasibət, patriarxal baxışların hələ də qüvvəli olduğu bir zamanda nəşrə başlamışdı. İlk qadın mətbuat orqanı kimi adı Azərbaycan mətbuat tarixinə yazılı qəzət öz savadsız hemvətənlərinin - qadınların taleyini düşünməyə, maarife, zülmətdən-işığa səsləmədə ziyalı qadınları səfərbər etdi, Həlimə xanım Axundova, Çayqıraqlı Həyat xanım, Tubu xanım Salatinzadə, Asya Axundova, Nabat Nərimanova kimi ilk qadın müxbirler yetişdirdi. Qadınlarımızın oradakı çıxışları aydın göstərdi ki, artıq Azərbaycan qadını oynamışdır. Öz hüquqsuz vəziyyətini dərk edir, çıxış yolu axtarır. Bu da, öz müsbət təsirini göstərməye bitməzdi.

Uzun illər “İşiq” qəzeti burjuə mətbuat orqanı kimi qiymətləndirilmiş, onun xidmətlərinə sovet dövrü prizmasından baxılmışdır. Lakin dövrün çətinlikləri, dünyabaxışlarındakı ziddiyətlər, qadını lənətləyən zəmanənin çətinlikləri də diqqətdən qaçmamalıdır.

VAHİD ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

